

Jesenice, dne 12. marca 1971

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarnja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice, Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

1.	OSN. ŠOLA „Jana Evgenia“ JESENICE	3
2.	OSN. ŠOLA ZIROVNICA	3
3.	OSN. ŠOLA KRANJSKA GORA	2
4.	OSN. ŠOLA MOJSTRANA	2
5.	OSN. ŠOLA BLEJ	2
6.	OSN. ŠOLA GORJE	2
7.	OSN. ŠOLA „A. L. Linhart“ RADOVLJICA	3
8.	OSN. ŠOLA BOH. BISTRICA	2
9.	OSN. ŠOLA KOROŠKA BELA	3
10.	OSN. ŠOLA „Priljubljana“ JESENICE	3
11.	OSN. ŠOLA „Slovene žage“ LIPNICA	3

V petek 5. marca so se pomerile ekipe osnovnih šol v znanju o železarstvu in železarni

Več novatorske pobude

V petek, dne 5. marca, je bil po sklepu odbora za izume in racionalizacije sestanek asistentov proizvodnje in vzdrževanja ter predsednikov komisij za novatorstvo in tehnične izboljšave v DE. Namen sestanka je bil pogovoriti se o ukrepih za večjo razgibanost iznajditeljske dejavnosti v Železarni.

Prvič v zgodovini Železarne

Da smo v februarju prvič doslej zabeležili največjo fakturirano realizacijo v višini nekaj čez deset milijard starih dinarjev, je prav gotovo tudi velika zasluga obratov hladne predelave, ki je udeležena s 34 % celotne blagovne proizvodnje v februarju.

Tako so v februarju obratili: HLADNO OBLIKOVANJE PROFILOV, ŽIČARNA, ŽEBLJARNA ELEKTRODNI ODELEK, HLADNA VALJARNA IN JEKLOVLEK prvič v zgodovini Železarne hladno predelali 10.122 ton izdelkov in odpremili 10.520 ton teh izdelkov. Za pravilno vrednotenje tega rezultata naj še enkrat poudarimo, da je bila udeležba hladno predelanega jekla v lanskem letu v odnosu na celotno blagovno pro-

izvodnjo Železarne poprečno — mesečno 32,1 %.

To je prav gotovo izredno lep dosežek naših sodelavcev v obratih hladne predelave tako proizvajalcev kot vzdrževalcev, ki kaže, da smo sposobni dosegati še mnogo več. Pravo vrednost nam ta podatek da šele, če upoštevamo tudi stalno prisotno pomanjkanje delavcev, prehod na 42-urni delovni teden in seveda tudi krajši mesec.

Dvajset navzočih je bila sicer tokratna udeležba, vendar ne kaže ravno največje zavzetosti s strani vabljenih. Opravičiti odsotnost se je čutil dolžan le eden. No, nekaj je le in v začetku moramo biti že s tem zadovoljni.

Po začetnih informacijah predsednika odbora o stanju izumiteljstva v svetu in pri nas ter v podjetju, so bili v razgovoru načeti bistveni problemi, ki po mnenju najbolj poklicanih za razvoj te dejavnosti najbolj zavirajo razmah novatorstva. Asistenti so namreč predvideni in določeni za mentorje pri realizaciji predlogov.

Nekatera mišljenja so zelo zanimiva in vredna pozornosti. Zahtevajo tudi nujne rešitve.

(Nadalj. na 10. str.)

Čestitka sodelavcem v valjarni žice

V torek, 9. marca, so sodelavci v valjarni žice v dnevni proizvodnji kar za 27.000 kg presegli svoj dosedanj najvišji dosežek. Njihova dnevna proizvodnja je namreč znašala 441.698 kg, od tega 440.778 kg žice Ø 9 ter 920 kvadratnih gredic 55 mm.

Doslej so na tri izmene največ izvaljali 24. decembra 1969 in sicer 414.690 kg, od tega 409.230 kg žice Ø 6 in 10 ter 7460 kg kvadratnih gredic 55 mm.

Ta rezultat je ob dejstvu, da so zaradi znanih težav nasploh v Železarni, v valjarni žice dosegli planirane obveznosti v januarju le z 81,4 % in v februarju 98,6 %, toliko bolj razveseljivo. To hkrati dokazuje, da se sodelavci zavedajo, da bodo le s svojim vestnim in zavzetim delom lahko nadoknadili zamujeno in tako tudi največ prispevali k stabilizacijskim ukrepom znotraj podjetja.

Ob tem izrednem dosežku sodelavcem v valjarni žice iskreno čestitamo in jim želimo, da bi takih dosežkov dosegli še več.

Odločiti se za najugodnejšo opremo

V drugi polovici februarja sta glavni direktor Železarne mag. inž. Peter Kunc in generalni direktor ZPSŽ Gregor Klančnik obiskala ZDA v zvezi z gradnjo nove hladne valjarne in nekaterih drugih vprašanj. O tem obisku nam je glavni direktor povedal:

Obisk v ZDA z generalnim direktorjem združenega podjetja Slovenske železarne sva izkoristila za razgovore o možnosti prodaje naših proizvodov v ZDA, nabave starega železa, koksa in pozneje premoga za koksiranje, za pridobivanje ustreznih ponudb za izgradnjo koksarne in hladne valjarne, za ogled obstoječih, specializiranih in naši velikosti primernih hladnih valjarn in za razgovore o možnostih kreditiranja ameriške opreme.

Od vseh zastavljenih nalog, je najvažnejša hladna valjarna, ki predstavlja tudi v našem srednjeročnem planu največji objekt. Vprašanje izbire ustrezne opreme in ugodnega načina kreditiranja, smo reševali že na različnih nivojih doma, pa je bil zato razgovor v ZDA samo nadaljevanje teh razgovorov.

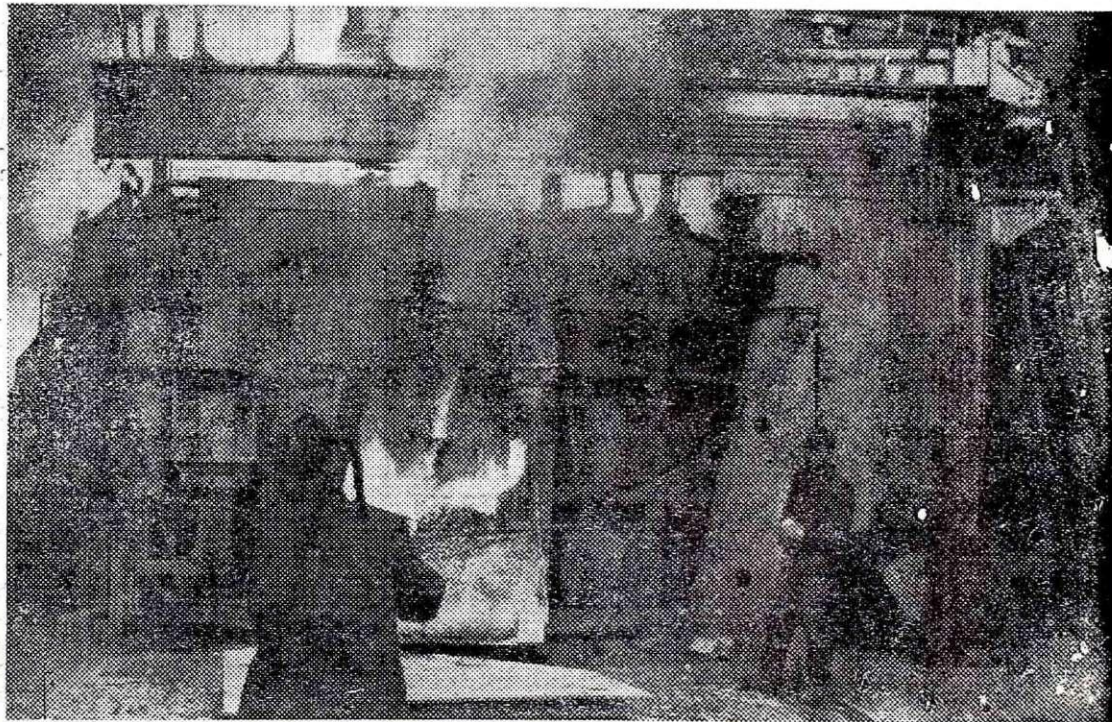
Na obisku pri ameriških proizvajalcih nerjavne dinam in trafo hladno valjane pločevine, sva se prepričala o nujnosti delitve in specializacije ogradij za posamezne vrste proizvodov. Že poznane lastnosti sendzimir ogradij pri izdelavi nerjavnih pločevin, smo z uporabniki te opreme ponovno potrdili, tako da je naša odločitev glede sendzimirja pravilna. Enako velja tudi za ostala ogradija, za lučilne in žarilne linije ter druge naprave.

Kreditiranje našega programa za ameriške partnerje ni problematično in je možno dobiti kredit tako pri Exim

Na Lectromelt električni peči 101 šarža v eni kampanji

Sodelavci na električnih pečeh so dosegli izredno spodbuden rezultat pri vzdržnosti električne peči, saj so na Lectromelt električni peči v eni kampanji odlili 101 šaržo. Če upoštevamo, da se je poprečna vzdržnost v preteklosti gibal okrog 60 šarž v eni kampanji, potem lahko šele pravilno ocenjujemo njihov dosežek. Ta rezultat je nedvomno dokaz vestnega in tekočega vzdrževanja ter preudarnega obratovanja.

To pomeni letno manj remontov oziroma zastojev in večjo proizvodnjo elektrojekla.

Sodelavci na Lectramelt električni peči, so dosegli 101 šaržo v eni kampanji

60 odstotkov proizvodnje za slovensko tržišče

V današnjem nadaljevanju povzetkov iz poslovnega poročila Železarn za leto 1970 bomo povzeli nekaj podatkov o prodaji v lanskem letu in o kupcih ter dobaviteljih.

V letu 1970 je konjunktura na domačem trgu dosegla svoj višek. S stopnjevanjem popraševanja pa je naraščala tudi nelikvidnost gospodarstva oziroma slabšanje plačilne sposobnosti kupcev in odpadlo je še preostalo število dobrih plačnikov. Lani smo prenehali dobavljati naročnikom toplo valjane profile in tanko pločevino zaradi nerentabilnosti njihove proizvodnje in so se kupci morali preusmeriti na druge vire. Zaradi nelikvidnosti in kot posledica tega nezadovoljive oskrbe s surovinami smo v podjetju morali zmanjševati obseg proizvodnje, to pa je povzročilo zaostanke v dobavi in velik pritisk kupcev oziroma naročnikov. Še prav posebno je to veljalo za proizvode, ki so namenjeni gradbeništvu, kot je betonsko železo, pocinkana pločevina in razne vrste vlečene žice. Mnogo bolj pa je bilo tržišče preskrbljeno z izdelki tako imenovanih ploščatih profilov.

Kljub vsem tem težavam, ki so slabili odnose med podjetjem in kupci, pa je pristojna služba poskušala še nadalje poglobljati dobre odnose z nekaterimi perspektivnimi kupci, s katerimi ima Železarna že dolgoročne pogodbe. To velja za Verigo Lesce, Plamen Kropa, Kovinar Jesenice in TAM Maribor, medtem ko dodatno ni bila sklenjena dolgoročna pogodba z Iskro Kranj in TOMOS

Koper. Služba je pripravljala tudi akcijo o udeležbi nekaterih večjih kupcev pri izgradnji nove hladne valjarne in rekonstrukciji valjarne žice in sicer z EMO Celje, Gorenje Velenje in TIKI Ljubljana ter združenimi gradbenimi podjetji.

V lanskem letu je bilo zaključenih vseh naročil 353.100 ton in sicer največ za debelo pločevino (120.125 ton), srednjo in tanko pločevino (63.045 ton), vlečeno žico (39.793 ton), hladno valjane trakove (28.559 ton), valjane profile (26.942 ton), valjano žico (26.162 ton), vlečeno, luščeno in brušeno jeklo (18.677 ton), elektrode (11.182 ton), žičniki in bodeča žica (10.918 ton) in hladno oblikovani profili (7698 ton). Realizirano oziroma dobavljeno pa je bilo 337.351 ton, kar pomeni 15.750 din zaostanka. Brez zaostanka smo edino pri žičnikih, bodeči žici in elektrodah, medtem ko imamo pri vseh ostalih kvalitetah od 150 do 4000 ton zaostanka. Zaostanki so se nasproti letu 1969 zmanjšali (1969 — 17.733 ton), vendar pa to ni popolna slika, ker je podjetje med letom moralo nekaj naročil stormirati zaradi ukinjanja proizvodnje v valjarni profilov in valjarni 1300. Posebno vprašanje predstavljajo zaostanki v jeklovleku, kar je delno vzrok v ukinjavi proizvodnje v valjarni profilov in v mnogokrat neustreznih kva-

liteti vložka iz valjane žice.

Zanimivo sliko nam daje tudi realizacija po posameznih republikah. Po količini smo največ naših proizvodov plasirali na slovenskem trgu (59,3 %), sledi SR Srbija (16,8 odstotka), SR Hrvatska (14,2 odstotka), SR BiH (3,6 %), SR Makedonija in SR Črna gora (0,2 %). Od skupne količine blagovne proizvodnje pa smo izvozili 5,7 odstotka ali 19.041 ton proizvodov.

Pri našem izvozu zavzema prvo mesto Zahodna Nemčija, kamor smo izvažali predvsem palično jeklo, debelo pločevino in valjano žico. Druga po vrednosti na evropskem trgu je Italija z uvozom gredic, vroče valjane

pločevine v kolobarjih, pocinkane in vlečene žice, nekaj manjših količin pa je bilo izvoženih tudi v Avstrijo.

Od prekomorskih dežel so še vedno na prvem mestu ZDA z uvozom naših žičnikov in v manjši meri brušenega jekla. Vendar pa je podjetje zaradi nizkih cen in visokih stroškov prevoza v letu 1970 izvoz v Ameriko precej znižalo.

Rednega izvoza v vzhodno evropske države nismo imeli, poslovali smo le v okviru blagovne menjave z metalurškimi podjetji SR Romunije. Za izvoz 600 ton vlečenega jekla in 2500 ton betonskega železa smo iz SR Romunije uvozili 6000 ton slabov. Tako

smo v letu 1970 izvozili skupaj za 39.867.448 dinarjev, od tega na konvertibilno področje 33.718.705 din, na ostali kliring 1.282.722 din in zamenjava v vrednosti 4.866.022 dinarjev.

Gibanje cen izvoznih artiklov Železarn se je prilagajalo gibanju svetovnih cen, pri izvozu v Zahodno Nemčijo pa so bile prilagojene nemškim domicilnim cenam, zmanjšanim za carinske dajatve. V program izvoza v letu 1970 nismo uvažali novih proizvodov pa tudi ne razširjali prodaje na nova tržišča. Pri izvozu se je podjetje omejilo na do sedaj že tradicionalno tržišče — Zahodno Nemčijo, Italijo in ZDA.

Razmerje med kupci in dobavitelji 246 : 182 milijonov din

Čeprav pri analizi kupcev, katerim mi dobavljamo naše proizvode ugotovimo, da je bilo njihovo poprečno plačevanje v letu 1970 v 77 dneh, nasproti 85,7 dni v letu 1969, je njihovo dolgoznanje ob koncu leta 1970 za 73.053.436 din večje, kakor je bilo leto dni prej. Pregled gibanja kupcev nam pokaže, da je v drugem polletju pričela upadati njihova plačilna sposobnost in da so na račun neplačevanja kreditirali svojo prodajo. Največji porast so povzročile priprave za omejitev uvoza ter polaganje obveznih depozitov. Ta ukrep je namreč dosegel nasprotni učinek in je vplival na povečan uvoz oziroma na zastoj plačil domačim kupcem. Tako so bili kupci dolžni Železarni 31. decembra 1970 — 245.610.207 din, med temi največ slovenski (48,8 %), sledijo kupci v Srbiji (28,0 %), Hrvatski (13,89 odstotkov) itd.

Deset največjih dolžnikov je: Kovinotehna Celje (23.296 tisoč 884 din), Metalka Ljubljana (22.861.075 din), Čelik Beograd (21.169.642), Metal-servis Beograd (20.964.545 dinarjev), Ferimport Zagreb (11.994.450 din), Jeklotehna Maribor (11.453.354 din), Crvena zastava Kragujevac (9.685.033 din), TAM Maribor (7.437.156 din), Tovarna verig Lesce (6.080.075 din) in Želj-poh Zagreb (5.445.993 din).

Zaradi pomanjkanja likvidnih sredstev tudi kupci Železarn želijo čimveč kompenzirati. Zgoraj opisano problematiko potrjuje tudi to, da tisti kupci, ki nam pri izterjavi izročijo akceptne naloge, potem ne odplačujejo zapadlih menic pri poslovnih bankah.

Tudi razmerje poprečnih dni plačevanja dobaviteljem, je Železarna skrčila na 75 dni, medtem, ko je bilo leto prej še 155 dni. Kljub temu, da je podjetje po stanju 31. decembra 1970 dolžno

dobaviteljem 65.451.906 dinarjev manj kakor leto dni prej, ni moglo redno plačevati vseh obveznosti najbolj kritičnim dobaviteljem. Zaradi trajnega pomanjkanja stalnih obratnih sredstev in težav v gospodarstvu, podjetje ni zadovoljilo konstrukcij plačevanja obveznosti predvsem Savskim elektrarnam, ZTP Ljubljana, Petrol Ljubljana in Koksarna Lukovac.

Železarna je bila v celoti dolžna 31. decembra 1970 vsem dobaviteljem 125.853.852 dinarja po knjigovodskih podatkih, vendar pa k temu moramo prišteti še 55.827.378 din obveznosti za blago in storitve, izvršene oziroma dobavljene že v letu 1970, vendar pa še niso fakturirane.

Iz knjigovodskih podatkov je razvidno, da podjetje največ dolguje dobaviteljem iz Slovenije (62,9 %), sledijo dobavitelji iz BiH (18,9 %), Srbije (12,1 %) itd. V položaju splošne nelikvidnosti, ko se večina obveznosti poravnava s kompenzacijami, je nemo-

goče v primernem roku poravnati obveznosti do tistih dobaviteljev, s katerimi ne moremo izvršiti kompenzacije.

Železarna je bila po zaključni bilanci za leto 1970 največ dolžna naslednjim desetim dobaviteljem: ZTP Ljubljana (27.302.968 din), Petrol Ljubljana (13.779.963 din), Savske elektrarne Ljubljana (21.208.032 din), Zvezna direkcija za rezerve industrijskih proizvodov (18.552.589 din), Koksarna Lukovac (16.251.835 din), Vatrostalna Zenica (6.357.561 din), Tovarna duška Ruše (2.147.027 din), Brodospas Split (1.569.715 din), Intereuropa Koper (1.232.468 din) in gostinsko podjetje Železar (1.094.969 din).

Vsekakor je tako stanje posledica splošne nelikvidnosti, saj je razmerje med našimi dolžniki in našimi upniki vključno s še nefakturiranimi obvezami — 245.610.207 proti 181.681.230 dinarji, kar predstavlja razliko 63.928.977 din v naše dobro.

Izplačevanje regresov za letne dopuste

Po sklepu redne seje delavskega sveta železarn Jesenice dne 15. 2. 1971 ostanejo regresi za letne dopuste v letu 1971 isti kot lani in to:

- za člane kolektiva 200 N dir
- za nepreskrbljene svojce nad 10 let starosti 140 N din
- za otroke, stare od 2—10 let 70 N din

Upravičenci za regres so:

a) vsi člani kolektiva, ki so v delovnem razmerju z Železarno najmanj 11 mesecev pod pogojem, da koristijo letni dopust najmanj 10 dni skupaj, oziroma 7 dni skupaj, če so upravičeni do 16 dni letnega dopusta;

b) vsi nepreskrbljeni svojci in otroci, ki jih zavarovanec vzdržuje in so prijavljeni v Železarno.

Koristniki regresa, ki prekinajo delovno razmerje na lastno odpoved ali samovoljno, so dolžni vrniti višino regresa za toliko mesecev, kolikor so pred koncem leta 1971 zapustili podjetje.

Člani kolektiva, ki so se v teku leta starostno ali invalidsko upokojeni ali odšli v JLA, so upravičeni do nezmanjšane regresa.

Zaradi točnejšega in boljšega poslovanja v zvezi z dvigom regresov za dopuste veljajo za leto 1971 naslednja navodila:

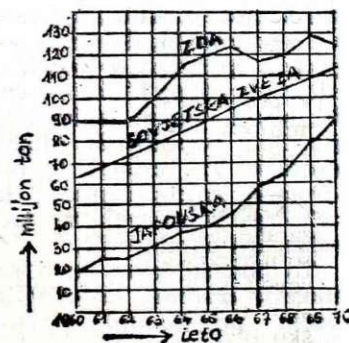
Obratne personalke zberejo in izračunajo višino regresa do 22. v tekočem mesecu za vse člane, ki želijo koristiti plačani dopust z regresom v naslednjem mesecu. Spiski se nato gostavijo prek oddelka za obračun osebnega dohodka IBM oddelku, da jih izlista obenem z materialom za redni predjem. Listki za regres in gotovino se tuvertirajo v posebnih kuvertah in izplačujejo istega dne kot redni predjem.

Opozarjamo vse upravičence, da se odslej regres za dopuste ne bodo izplačevali tokom meseca!

SVETOVNA PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA LETA 1970 — Svetovna proizvodnja surovega jekla je v letu 1970 narasla v primerjavi s prejšnjim letom od 573 na 590 milijonov ton. Številka ni popolnoma točna, ker je proizvodnja v LR Kitajski, za katero ni uradnih podatkov, ocenjena s 17 milijoni ton. ZDA, SZ in Japonska, ki so tudi letos na prvih treh mestih, so proizvedle 123, 116 in 93 milijonov ton. Jeklarne v ZDA so v letu 1970 proizvedle za 7 milijonov ton manj kot leto prej, sovjetske pa za 6 in japonske za 9 milijonov več. V ZDA so bile težave z delno recesijo in stavkami v avtomobilski industriji, medtem ko japonska nezadržno

nadaljuje svoj pohod pri rasti železarske proizvodnje. Iz priloženega diagrama je razvidno, kako je potekala proizvodnja surovega jekla v teh treh državah zadnjih deset let.

Nove naprave za pripravo vložka zahtevajo vedno več vzdrževanja

Naprave nove alomeracije sedaj obratujejo na dve izmeni, proizvodnja je v pogledu količine kar zadovoljiva in pokriva potrebe plavžev. Vprašanje je le, kako doseči ustaljeno kvaliteto sintra posebno v pogledu bazičnosti, toda tudi to se delno izboljšuje.

S povečanim obratovanjem pa se pred vzdrževanje postavlja vsak dan več problemov, kateri zahtevajo takojšnje rešitve, v nasprotnem primeru pa zastoji na napravah naraščajo.

Tako kot proizvodni delavci vsak dan bolj spoznavajo svoje delo, tudi vzdrževalci vsak dan bolj spoznavajo kritična mesta in so vse bolj pripravljeni za odstranjevanje zastojev. Med obratovanjem se vse bolj kažejo pomanjkljivosti, tako konstruktivne kot montažne narave. Ena glavnih pri montaži je bila vsekakor ta, da niso dekontaminirali ležajev na rešet-

nih vozičkih, tako da moramo to delo opraviti sedaj, čeprav že nekoliko pozno. Ravno tako je bila precejšnja pomanjkljivost pri montaži drobilca za kamen. Posledice bi bile lahko še večje, če ne bi to pravočasno opazili in odstranili napako, ki bi lahko povzročila večje okvare na drobilcu, za katerega nimamo ne rezervnih delov ne načrtov. Rok za dobavo novega rotorja za drobilce je dve leti in ga moramo naročiti na Poljskem, ker nimamo tehnične dokumentacije. Vzdrževanje brez potrebne tehnične dokumentacije je zelo težavno in podaljša čas zastoj-

jev, ker ne moremo pravočasno preskrbeti rezervnega dela.

Tekoče vzdrževanje zelo otežuje tudi slaba izdelava bobnov za transportne trakove, ker moramo vsak boben navariti in ponovno postrožiti ležaje ohišja za ležaje. Ker pa v svoji delavnici nimamo ustrezne stružnice, moramo voziti navarjene bobne v strugarno in čakati, da nam jih tam postrožijo. Če bi jo imeli sami, bi bilo popravilo veliko hitreje izvršeno. Po obljubah pristojnih bomo sedaj stružnico kmalu dobili.

Poleg slabe izdelave posameznih strojnih delov nam delajo preglavice tudi slabi materiali, zaradi katerih nastanejo še hitrejša okvare, zato moramo spreminjati materiale pri izdelavi posameznih strojnih delov. Poleg že navedenih slabosti nam povzroča težave tudi neustrezen vložni material. Tako imamo časovno preveč moker koks, katerega meljemo za aglomeracijo in nam zmanjšuje kapaciteto mlinov. Ravno tako pride med koks včasih kak večji kos koks ali rude, kar poslabša granulacijo zdrobljenega koks. Večjo nevarnost za okvare nam predstavljajo tudi večji kosi rude, ki se pomešajo med drobno rudo. Ta drobna ruda ne gre skozi sekundarno drobljenje, ampak takoj v silose za mešanje, ker so pa na doza-terjih in tehtnicah pod temi silosi zelo občutljive naprave, tako reduktorji kakor same tehtnice, je nevarnost za okvare še toliko večja. Težave v rednem obratovanju nam povzročajo še nedograjene naprave oziroma provizoriji.

Po dosedaj pridobljenih izkušnjah pri vzdrževanju lahko zaključimo, da bo za redno vzdrževanje potrebno več ljudi in zelo tesno sodelovanje s sodelavci v proizvodnji. Verjetno se bo treba sprijazniti s tem, da bo potrebno imeti več potrpljenja, če ne bo kakšna okvara takoj popravljena. S skupnimi napor in pravim razumevanjem bomo uspeli, da bo tudi nova aglomeracija delala tako kot želimo. Seveda bo potrebno še marsikaj preurediti in kar je za vzdrževanje najbolj potrebno, čimprej izpopolniti normativ ali zagotoviti večjo udeležbo centralnih izdelkov pri vzdrževanju. Tako obsežne naprave kot je nova aglomeracija, zahtevajo tudi večje število vzdrževalcev. Naprave so tu in jih je potrebno vzdrževati in zagotoviti čim večjo proizvodnjo.

TOST

Tudi gimnazijci na obisku v Železarni

Ob koncu februarja je 80 gimnazijcev, dijakov četrtega letnika obiskalo Železarno. Dijakinje in dijake je sprejel in pozdravil direktor kadrovskega sektorja dipl. politolog Tomaž Ertl. O sedanjem položaju podjetja in njegovi perspektivi je gimnazijce seznanil direktor sektorja za proizvodnjo dipl. inž. Avgust Karba, o kadrovskih potrebah in štipendijski politiki v Železarni pa je govoril inž. Tone Varl, s kadrovskega sektorja. Pogovora so se udeležili tudi dipl. inž. Bogdan Štoka, dipl. oec Katarina Kos in psiholog Janez Tušar, ki so navzočim odgovarjali na posamezna vprašanja.

Po uvodnem razgovoru si je polovica gimnazijcev pod strokovnim vodstvom ogledala IBM računski center in

raziskovalni oddelek, druga polovica pa je nadaljevala razgovor o poklicih, ki jih zanimajo.

To je bil prvi kolektivni obisk dijakov in dijakov gimnazije, ki letos maturirajo, ki ga je organiziral kadrovski sektor Železarne. Obisk gimnazijcev v Železarni je samo ena izmed mnogih aktivnosti delovnega programa kadrovskega sektorja za povečanje zanimanja za Železarno, usmeritve nadaljnjega študija gimnazijcev v stroke, zanimive za podjetje in seveda za povečanje interesa za zaposlovanje v Železarni sploh. Nemalokrat je namreč vzrok za premajhno zanimanje za Železarno v nepoznavanju njenega ustroja in perspektive ter neizmerno širokih možnosti poklicnega izbora.

Železarski globus

ITALIJA — V letu 1970 so proizvedle italijanske železarne 17,2 milijona ton surovega jekla, kar je za 800.000 ton več kot leta 1969. Vendar tudi tako visoka proizvodnja železarn ne zadostuje za potrebe italijanske predelovalne in ostale industrije. Zato so v preteklem letu uvozili 3,5 milijona ton različnih železarskih izdelkov.

KANADA — Japonske železarske družbe so pripravljene sofinancirati 900 km dolg cevovod, ki bo povezoval kanadsko državo Alberto s pacifiško obalo. Po tem cevovodu bodo transportirali premog

za koksiranje in ga potem preložili na ladje ter prepeljali do japonskih železarn. Zdrobljen premog bodo pomešali z vodo, nastalo blato transportirali po cevovodu in ga potem pred nakladanjem na ladjo mehansko osušili. Investicijski stroški so predvideni v višini 207 milijonov dolarjev. Letna zmogljivost cevovoda bo 10 milijonov ton premoga.

SOVJETSKA ZVEZA — V tej državi so proizvedli v letu 1970 naslednje količine železarskih surovin in proizvodov (v oklepaju % v odnosu na leto 1969): 165 milijonov ton premoga za koksiranje (+2%), 149 milijonov ton železove rude (+5%), 116 milijonov ton surovega jekla (+5%), 92 milijonov ton valjanega jekla (+6%), 12 milijonov ton cevi (+7%).

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Dežurna služba

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 13. marca: inž. Janez KOMELJ, žičarna	525	81/538
NEDELJA, 14. marca: Edi CENCEK, tehnične službe vzdrževanja	548	727
PONEDELJEK, 15. marca: Jože KOSIR, transport	451	84/022
TOREK, 16. marca: Zvone LABURA, žebljarna	738	749
SREDA, 17. marca: Ciril ODLASEK, valjarna Javornik	620	766
ČETRTEK, 18. marca: Anton KOMLJANEC, HOP	851	871
PETEK, 19. marca: inž. Božidar BARTELJ, valjarna 2400	638	81/453

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Personalne vesti za mesec februar 1971

Sprejetih je bilo 80 delavcev. Delovno razmerje je prenehalo 103 delavcem, od tega jih je 36 odšlo v JLA.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI:

Cilka GERDEJ, roj. 1915, strojne delavnice — 25 let in pol v ZJ, Slavka JURJANCIC, 1920, žebljarna — 28 let v ZJ, Ivan MAHNIČ, 1910, martinarna — 33 let in pol v ZJ, Edvard ME-SOJEDEC, 1913, požarno varnostna služba — 33 let v ZJ, Matevž SUŠNIK, 1910, jeklovlek — 24 let in pol v ZJ, Franc VOLK, 1916, strojne delavnice — 32 let in pol v ZJ, Pavla VONČINA, 1915, strojne delavnice — 25 let v ZJ in Janez ZAVODNIK, 1910, žičarna — 23 let v ZJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI:

Anton MULEJ, 1914, valjarna Javornik — 34 let v ZJ, Albin POLJANEC, 1916, gradbeno vzdrževanje — 21 let v ZJ in Ivan RAJBAR, 1925, plavž — 20 let v ZJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI:

Ante CURIC, roj. 1935, martinarna — 10 let in pol v ZJ. Svojem naše iskreno sožalje.

IZKLJUČENI:

Husein Biščević, roj. 1950, elektro jeklarna, Vladimir Božić, 1950, žičarna, Stanko Brus, 1951, hladna valjarna, Hasan Budimlić, 1951, plavž, Ibrahim Crnović, 1934, plavž, Fadil Catić, 1950, transport, Drago Čelesnik, 1937, OTK, Peter Despotović, 1950, elektro jeklarna, Husein Džafić, 1952, jekloviek, Milan Gašperin, 1939, žebljarna, Husein Hasukić, 1949, livarna, Omer Hasukić, 1953, profilna valjarna, Ilija Hrvačanin, 1949, martinarna, Fehim Husičić, 1949, martinarna, Adem Ibrahimović, 1946, transport, Marjan Jan, 1947, elektrodni oddelek, Bojanče Janev, 1948, plavž, Salih Kaltak, 1947, martinarna, Alija Kazić, 1950, plavž, Milan Knežević, 1949, VEN, Anton Kobal, 1943, transport, Himzo Kolaković, 1952, profilna valjarna, Bogomir Kuštrin, 1950, žičarna, Fikret Lemeš, 1952, plavž, Ljubomir Ljubojević, 1950, valjarna žice, Remzo Mahić, 1941, žičarna, Milan Milanović, 1946, elektro jeklarna, Darinka Milešević, 1936, žičarna, Blagoje Milijašević, 1945, plavž, Milorad Pečić, 1950, plavž, Silvester Purger, 1949, elektro jeklarna, Filip Ravnik, 1948, hladna valjarna, Franc Režek, 1945, valjarna, Bela, Milan Ristić, 1952, PIV energija, Ida Ropoša, 1951, šamotarna, Janez Sajevec, 1944, profilna valjarna, Pero Savić, 1952, strojno vzdrževanje, Risto Simić, 1951, transport, Momir Salajić, 1950, valjarna 2400, Vidosav Salajić, 1952, valjarna 2400, Alojz Šiška, 1930, valjarna Bela, Janez Šranc, 1944, plavž, Alojz Zagorc, 1953, žebljarna, Franc Zakšek, 1946 šamotarna.

Obvestilo

Ravnateljstvo tehniške šole na Jesenicah obvešča, da bo v naslednjem šolskem letu mogoč vpis odraslih v 2. letnik večernega oddelka tehniške šole metalurške in strojne stroke.

V 2. letnik se bodo lahko vpisali tisti kandidati, ki imajo uspešno končano poklicno šolo kovinarske ali metalurške stroke, če bodo opravili nekaj dopolnilnih izpitov čez 1. letnik. Zato naj se tisti, ki želijo nadaljevati šolanje, osebno oglasijo v šoli do 31. marca. S seboj naj prinesejo vsa spričevala iz poklicne šole, da bomo lahko ugotovili, iz katerih predmetov bodo morali opravljati dopolnilne izpite. Prijave kandidatov želimo zbrati zato, da bomo lahko organizirali dodatni pouk za opravljanje izpitov, ki bodo v juniju in avgustu. Ravnateljstvo TS

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

OZN v ŽIC

Mladinska organizacija strokovnih šol ŽIC, ki je ena najbolj delavnih organizacij v občini, si je v začetku šolskega leta 1970/71, po ugotovitvah in razpravah na svoji redni letni konferenci, sestavila obširen program svojega delovanja, kamor je na prvo mesto postavila ustanovitev in delovanje krožka OZN.

Z nastankom krožka OZN pa so nastale tudi težave. Predsedstvo ZMS strokovnih šol ŽIC je na svoji prvi seji po letni konferenci, izbralo in določilo posamezne mladince da organizirajo in sestavijo program za posamezne dejavnosti kot: šport, ljudsko tehniko, dramski krožek itd. medtem tudi krožek OZN.

Člani predsedstva ZMS strokovnih šol ŽIC, čeprav delavni in zavzeti, da se dejavnost mladinske organizacije razširi na vsa področja, posebno pa na tako imenovana interesna področja mladih iz tehnike, kulture in družbenih ved, s svojim prizadevanjem niso uspeli. Na eni strani je težava v tem, da je večina mladincev do dela svojega vodstva, ki so ga izbrali sami, pasivna ali pa preveč kritična, brez volje osebnega sodelovanja. Na drugi strani pa člani mladinskega aktiva, ki so sestavili in sprejeli obsežen program svoje aktivnosti, s svojimi močmi in v manjšem številu, programa v celoti in z vseh področij ne morejo uresničevati v splošno zadovoljstvo vse mladine strokovnih šol, brez njenega sodelovanja.

Z namenom, da se poživijo dejavnost krožka OZN in zanj zainteresira čimveč mladih, je bilo organizirano predavanje o organizaciji, delovanju in učinku združenih narodov v trenutni situaciji ekonomskih, vojaških in družbenih konfliktih sodobnega sveta. Predavanja, ki ga je imel diplomirani politolog in magister politoloških ved MAURICIJ LENARDIČ, se je udeležilo 43 učencev strokovnih šol. Predavanje je pritegnilo predvsem učence zaključnih letnikov tehniške srednje šole.

Predavatelj Mauricij Lenardič, je na povsem nov način v celoti prikazal organizacijo, delovanje, uspehe in tudi neuspehe OZN, pri vzdrževanju miru v svetu. Obsežno znanje je predavatelju omogočalo odgovarjati na vprašanja učencev. Svoje predavanje in odgovore na vprašanja učencev pa je ilustriral z velikim številom literature: biltenov, deklaracij, resolucij in dr. od ustanovne listine do dnevnih oz. tedenskih poročil, ki jih izdajajo posamezni organi OZN in skupščina OZN.

Tako je bilo predavanje še bolj pestro in zanimivo.

Učenci, ki so se predavanja Mauricija Lenardiča udeležili, so bili zelo zadovoljni. Prav to pa kaže, da je krožek OZN v ŽIC uporabna oblika mladinske dejavnosti, ki jo ne kaže opustiti, pač pa jo prilagoditi zahtevam mladine. o čemer bo moralo predsedstvo ZMS strokovnih šol predudarno razmisliti in poiskati zanimive oblike za izvajanje svojega programa dela ter k temu pritegniti čimveč mladih. Praksa nam kaže, da kvaliteta, bodisi predavanja ali dela, mlade privlači.

J. Z.

Tečaj za delovodje in tehnike

Kadrovski sektor naše Železarnice je organiziral tečaj za delovodje in tehnike. Prvo predavanje je bilo v ponedeljek, 8. marca, tečajnikom pa predava inž. Venc iz Višje šole za organizacijo dela v Kranju. Tečaj je organiziran po metodi REFA in sicer skladno

z dodatnim izobraževanjem kadra na ravni delovodij in tehnikov. Tečaj bo trajal do 20. marca. Namen tečaja je posredovati našim kadrom znanje, ki ga organizatorji dela potrebujejo na svojih delovnih mestih.

Čestitamo!

Za inženirja tehnične matematike je 26. februarja diplomiral sodelavec na centru za obdelavo podatkov tov. JANEZ MIKO. Mlademu inženirju iskreno čestitamo!

Samoupravni organi v preteklem tednu

38. seja odbora za dohodek in nagrajevanje

V torek, 9. marca 1971, je predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje sklical 38. sejo, na kateri so obravnavali sklepe prejšnje seje, oblikovanje in delitev osebnih dohodkov za februar, analizo stroškov v januarju in tekoče zadeve.

V zvezi z reševanjem sklepov prejšnje seje odbora so sklenili, da se obračunske postavke tekačev I povišajo na 2,40 din/h, tekačev II pa na 2,50 din/h. Tekači imajo obračunske postavke izven kategorij, pa je ta popravek upravičen glede na popravek nižjih kategorij, ki je bil predčasno napravljen. Odobrili so tudi spremembo pri nagrajevanju mladoletnih delavcev, ki se po obveznem delu v mladinski brigadi v delovni enoti transport razporedijo na delo v obrate, vendar v brigadi še nimajo rednega delovnega mesta. Ti mladi delavci bodo do razporeditve na redno delovno mesto prejeli osebne dohodke v višini I. kategorije z gibljivim delom obrata oziroma delovne enote v kateri delajo. Ko bodo razporejeni na delovno mesto pa bodo prejeli osebne dohodke svojega delovnega mesta.

Svetu delovne enote vzdrževanja so priporočili, naj bi na prvi naslednji seji obravnavali oblikovanje osebnega

dohodka v njihovi delovni enoti in naj bi k temu vprašanju zavzeli določena stališča ter jih sporočili odboru.

Glede oblikovanja osebnega dohodka v februarju pa so sklenili, da se oblikovani osebni dohodki v celoti izplačajo. To so sklenili glede na zelo dobre rezultate proizvodnje in realizacije v februarju, ker doseženi nivo osebnega dohodka v januarju in februarju skupaj ne preseže določenega limita in ker so pričakovali, da bodo republiški organi za naslednje mesece sprejeli in odobrili nov limit osebnih dohodkov. V zvezi z izplačilom osebnih dohodkov pa so sklenili, da bodo predlagali delavskemu svetu Železarnice spremembo limita skladno z rebalansom finančnega plana. Nadalje so sklenili, da se oblikovani masi osebnega dohodka delovne enote vzdrževanja doda 31.337,34 din za kritje nadur, izvršenih izven programa. Obravnavali so tudi vlogo delovne enote va-

ljarn Javornik za izravnavo osebnega dohodka valjarne 2400, vendar so vlogo odstopili komisiji za nagrajevanje delovne enote valjarn Javornik, ker je za reševanje tovrstnih vlog pristojna, v svojem rezervnem skladu osebnih dohodkov pa tudi imajo dovolj sredstev.

Ker se sedaj odbor za dohodek in nagrajevanje sestaja vsakega 9. v mesecu ob 7. uri, komisije za nagrajevanje pa ob 10. uri, so naročili, da morajo svoje odločitve sporočiti oddelku za nagrajevanje do 12. ure istega dne po telefonu, vodstva delovnih enot pa morajo to potrditi še pisмено.

Med tekočimi zadevami so najprej obravnavali predlog za likvidacijo posojil in prenosa razmejitev teh rezerv. Sklenili so, da se negativni saldo razmejitev in posojil, ki znaša skupaj 984.989,93 din krije s pozitivnim saldonom istega računa, ki ga imajo 4 delovne enote v skupnem znesku 235.812,79 din, ostanek pa se dopiše. Rezerve se prenesejo v letošnje leto s tem, da se del rezerve upravnih služb, ki je nastala predvsem zaradi sprememb pogojev na tržišču in znaša 313.547 din razdeli petim delovnim enotam, ki nimajo rezerve in sicer:

talilnicam	105.108 din
valjarni Bela	53.244 din
valjarni Javornik	58.075 din
predel. obratom	75.626 din
energiji	21.494 din

Razdelitev je napravljen glede na število zaposlenih. Rezerve vseh osmih delovnih enot tako znašajo 645.359,32 din, kar je dokaz, da smo v naši tovarni tudi z rezervnimi sredstvi osebnih dohodkov začeli smotno gospodariti.

V nadaljevanju seje so potem sprejeli predlog službe za nagrajevanje, da se v letu 1971 v primerjalnih podatkih ne prikazujejo vplivi otežkočenega dodatka, prostovoljnega in pogodbenega dela. Odobrili so predlog kadrovskega sektorja, da se v nagrajevanju izenačijo diplomirani ekonomisti komercialnega sektorja in sektorja za ekonomiko. Ob koncu pa so obravnavali še ugovor vodstva gostinskega podjetja ŽELEZAR, skladno s sklepom njihovega delavskega sveta, glede nagrad, ki so jih v tovarni sprejeli jubilarji dela, ker smatrajo, da so do njih upravičeni tudi oni. Odbor je smatral ta ugovor kot neutemeljen, sklenili pa so, da se jim odgovori v smislu tolmačenja kadrovskega sektorja, ker je sklep delavskega sveta Železarnice po tem vprašanju nedvoumen in jaseu.

68. seja odbora za plan in finance

Na 68. seji odbora za plan in finance, ki je bila v petek, 5/3-1971 so obravnavali proizvodnjo v III. dekad februarja in v februarju. Ugotovili so, da je bil v februarju plan skupne proizvodnje izpolnjen 101,3 %, blagovne proizvodnje pa 99,8 %, odpravljeno je bilo 28.611 ton izdelkov v vrednosti prek 90 milijonov din, kar je doslej največji mesečni iztržek. Posebno razveseljivo je, da je bilo tokrat odpravljeno in prodano prek 10.000 ton hladno predelanega jekla: hladno oblikovani profili, vlečeno jeklo in vlečena žica

ter drugo. Ob koncu februarja in v začetku marca pa so nastopile težave zaradi slabe kvalitete mazuta, kar se bo odrazilo v kvalitetnem asortimentu surovega jekla predvsem za hladno valjarno in elektroodni oddelek.

V nadaljevanju seje so se seznanili s peregim problemom pomanjkanja delavcev, zlasti v talilnicah. Kadrovske-mu sektorju so priporočili, da temu problemu posveti vso potrebno skrb, da kasneje ne bi morali zaradi tega zavirati proizvodnjo v jeklar-nah in ustavljati peči.

20. seja odbora za splošne zadeve

Predsednik odbora za splošne zadeve Zdravko Črv je sklical 20. sejo odbora v petek, 5. marca 1971 in predlagal za dnevni red obravnavanja poročil o izvršenih službenih potovanjih v zamejstvo, odobritev nadaljnjih službenih potovanj ter reševanje tekočih zadev.

Pred tem so pregledali sklepe zadnje seje in ugotovili, da so izvršeni. Tudi poročila o izvršenih službenih potovanjih v zamejstvo so vsa sprejeli, ker so ugotovili, da so bila uspešno izvršena. Nato

so odobrili nadaljnjih 10 službenih potovanj v zamejstvo, največ v zvezi z reševanjem komercialnih zadev in ogleda tehničnih naprav, ki bi bile potrebne za uvajanje nove proizvodnje. Prav zato so sklenili, da mora v bodoče komercialna služba k predlogu potovanja v zvezi z uvajanjem nove proizvodnje podati tudi analizo trga in potreb.

V nadaljevanju seje so obravnavali nekaj tekočih zadev in prošenj in odobrili spremembo normativa v špediciji Javornik ter v odpravi Bela.

Sestanki delovnih skupin

4. 3. 1971 — PLAVZ — BERLOT — PEČI — Seznani so bili z rezultati za januar ter z osebnimi dohodki. Več pozornosti bo treba posvetiti pečem in zagotovitvi ustreznih vložkov. Seznani so bili tudi s sklepi DSZ o nagrajevanju ter z načinom nagrajevanja jubilarov dela. Razpravljali so o reorganizaciji posade, za kar bo treba izdati nove odločbe. Obravnavali so še medsebojne odnose, ki so se poslabšali ter govorili o varstvu pri delu in omenjali poškodbo sodelavca Radoniča.

26. 2. 1971 — PLAVZ — ŽUST — PEČI — Strinjali so se z informacijo o proizvodnji, glede nagrajevanja pa predlagajo, naj bi v prihodnje poprečje OD prikazali ločeno v dveh variantah posebej za delavce in uslužbence. V naslednjih mesecih bo treba nadoknaditi v januarju izgubljeno proizvodnjo. Opozorili so na to, da včasih zmanjka kisika in mazuta, kar negativno vpliva na proizvodnjo.

9. 2. 1971 — MARTINARNA — TRAMTE — STARO ŽELEZO — Na dnevnem redu je bila proizvodna problematika za januar. Kritično so ocenili vzdrževanje naprav. Več pripomb je imel sodelavec, ki je zaposlen na tehnični, ki je zelo obremenjen. Postavljeno je bilo vprašanje tople vode za umivanje. Zgodi se, da je tople vode le toliko, da se lahko skopljeta dva delavca, ostali imajo na razpolago mrzlo vodo.

18. 2. 1971 — MARTINARNA — KOLOMAR — LIVNA JAMA — Mnenja so bili, da delovna skupina ni neposredno kriva za slabo proizvodnjo v januarju. Z razumevanjem so vzeli na znanje pojasnilo glede OD in smatrajo, da bodo manjkajočo proizvodnjo lahko nadoknadili le, če ne bo prišlo do ponovnih težav. Z zanimanjem so poslušali obrazložitev srednjeročnega razvojnega programa.

16. 2. 1971 — MARTINARNA — ŠČERBIČ — PONVICE — Prebrali so informacijo SEP, imeli pa so pripombe glede OD. Menijo, da niso ustrezno nagrajeni za delo v obeh jeklah. K osnutku pravilnika o izplačevanju nadomestil OD za prvih 30 dni bolovanja niso imeli bistvenih pripomb.

16. 2. 1971 — LIVARNE — PODOBNIK — JEKLIVARNA — Prisotni so bili skoraj vsi člani delovne skupine, ki so sprejeli na znanje informacijo SEP o proizvodnji in OD za januar. Želijo, da bi na prihodnjem sestanku bilo na dnevnem redu poročilo o OD, zlasti o rednih delovnih urah po posameznih kvalifikacijah v DE talilnice. Mnenja so, da je OD pri enaki kvalifikaciji oziroma skupini v livarni nižji kot v ostalih obratih. Kvaliteta odlitkov se je v zadnjem času zelo izboljšala ob uvajanju novih peskov in surovin za formanje. Bojijo se, da zaradi devalvacije in težav pri uvozu le-teh ne bodo mogli več nabaviti.

24. 2. 1971 — JAVORNIK I — FRANC IN JOZE MAREKLJ — LAHKE PROGE — Največ so govorili o proizvodni problematiki za januar in nagrajevanju. V razpravi je bil tudi osnutek pravilnika za izplačilo nadomestila OD za bolovanje do 30 dni. Pripombo so imeli le k 11. členu.

19. 2. 1971 — VALJARNA 2400 — SMOLEJ — PROGA — Obratovodja inž. Bartelj je obrazložil informacijo SEP, nato pa so kritično obravnavali problematiko OD nasploh, dalj časa pa so se zadržali tudi pri vložku. Kljub temu, da je bila težka proga in proga 1300 ukinjena, v valjarni 2400 valjajo v sobotah, med tednom pa morajo čakati na vložek, ali pa valjajo samo material iz ene peči. Je to racionalno koriščenje kapacitet? Vsi so bili mnenja, da je treba vložek zagotoviti za vsako ceno, ker imamo dovolj strokovnih ljudi na upravi podjetja in v valjarni Bela. Vprašujejo, zakaj ni bilo premije na zlom valjev, ker valji niso bili zlomljeni po njihovi krivdi. V zvezi z reklamacijo pričakujejo odgovor SEP in pravnikov.

3. 3. 1971 — VALJARNA 2400 — KOFLER — ADJUSTAŽA — Razpravljali so o planu za leto 1971. Seznani so bili o tem, kako bo treba delati, da bo plan dosežen ob 42-urnem tedniku. S programom so se strinjali, vendar so bili mnenja, da ga ne bodo dosegli, ker je vsak teden več zastojev zaradi pomanjkanja pločevine za razrez. Zarivalci predlagajo, da bi morali dobiti premijo za dobit (izplen), ker je od njihovega dela veliko odvisno, koliko plošč je uporabnih in koliko jih je treba razrezati za staro železo.

4. 3. 1971 — STROJNE DELAVNICE — GARTNER — KONSTRUKCIJSKA DELAVNICA — Delavci so bili najprej seznani z osnutkom pravilnika o izplačevanju nadomestil OD za prvih 30 dni bolovanja. Prav tako so bili seznani glede dopustov, predvsem s tistimi, ki jih je treba koristiti ob prostih sobotah. Vodja delavnice tov. Krajnik je podrobneje razložil problematiko preteklega meseca in ugotovil, da so delali zadovoljivo in kvalitetno. Zaradi pomanjkanja delavcev pa so le s težavo dosegli planirane količine. Obratovodja inž. Soklič je povedal, da bodo tudi v februarju približno taki OD kot prejšnji mesec. Rezervni sklad je treba upoštevati, ker bo dobrodošel v kritičnih mesecih Tov. Ferjan je kritiziral nabavno službo, ker že več mesecev kljub številnim pritožbam in zahtevam delavcev ni dobavila smirkevih kolotov.

27. 2. 1971 — STROJNO VZDRŽEVANJE — BURGAR — INSTALACIJA JAVORNIK — Zelo obširno in kritično so obravnavali nagrajevanje. Dokler bodo pristojne službe v tovarni smatrale vzdrževalce samo kot tovarniške delavce, ne pa kot obrtnike z ustreznimi dohodki, kakršne imajo pri zunanjih podjetjih, tako dolgo nas bodo sodelavci še zapuščali in odhajali tja, kjer jim nudijo boljše pogoje. V zadnjem času so imeli dve odpovedi instalaterjev: eden s 15-letnim in drugi z 10-letnim stažem. Vprašujejo, zakaj imajo ŽIC, ko pa vzgajamo kader za zunanja podjetja in tujino. V situaciji, kakršno imamo in ob zelo široki jugoslovanski demokraciji, ki vlada v našem gospodarstvu, ne glede na zasedbo položaja, ne moremo pričakovati napredka. Orodno skladišče je precej oddaljeno od delavnice in predlagajo nabavo kompletne garniture špiralnih svedrov za vrtnanje.

17. 2. 1971 — VEN — ARH — ELEKTROREMONTNA DELAVNICA — Na sestanku so bili člani delovne skupine seznani z informacijo SEP o proizvodnji in OD za januar. Podrobneje so obravnavali tudi osnutek pravilnika o izplačevanju nadomestil OD za prvih 30 dni bolovanja. Tov. Jensterle je postavil vprašanje plačilnih skupin. Zanimajo ga, zakaj mu še sedaj nudijo deveto skupino, ko zahteva deseto, čeprav je bila deveta skupina že vsa leta prosta. Želijo, da se napravi predelna lesena stena, s katero bi ločili garderobe od delavnice. Tako bi zmanjšali zaprtašnost garderob oz. omaric in oblek. Delavnico bo treba prepletkati.

17. 2. 1971 — VEN — CVETEK — DELAVNICA ELEKTROSTROJEV — Prebrali so informacijo SEP v zvezi s proizvodnjo in OD za januar ter osnutek pravilnika o izplačevanju nadomestil OD za prvih 30 dni bolovanja. Že na prejšnjem sestanku 21. 12. 1970 je bilo postavljeno vprašanje, zakaj imajo skupinovodje v DES 9. plačilno skupino, drugod v VEN pa 10. Tudi ni rešena pregrupacija drugih navijalk električnih motorjev iz 5. v 6. skupino. Na obe vprašanji bi radi čimprej in konkretna odgovora.

23. 2. 1971 — TRANSPORT — KOBENTAR — DELAVNICA CESTNIH VOZIL — Najprej so ugotovili, da odgovora na postavljeno vprašanje na zadnjem sestanku še niso dobili. Podrobneje so obravnavali nagrajevanje oziroma način formiranja OD ter njihovo delitev. Na vprašanja so delavci dobili odgovore, tako da ni bilo nobenih nejasnosti glede osebnih dohodkov.

25. 2. 1971 — TRANSPORT — GASAR — VZDRŽEVANJE PROG — Tov. Gasar je posredoval informacijo o proizvodnji in OD za januar. Iz informacije je razvidno, da je bil zaradi objektivnih težav proizvodni načrt dosežen z 88 %. Tudi z odpravo izdelkov ne moremo biti zadovoljni. V celoti se strinjajo, da bo treba manjkajočo proizvodnjo nadoknaditi v naslednjih mesecih. Tov. Malenšek je povedal, da je normativ progovnega osebja zmanjšan za devet ljudi zaradi nabave novih progovnih strojev. S takim predlogom so se strinjali, saj bo odpadlo težko fizično delo. Inž. Malenšek je še povedal, da je predvidena delna preselitev progovne delavnice v nove prostore v vozovno delavnico, ker bo lesena baraka, v kateri je sedaj progovna delavnica, porušena, zaradi gradnje novega kolodvora.

14. 2. 1971 — MARTINARNA — CELARC — PEČI — BAUMAN — LIVNA JAMA — Na sestanku so poslušali informacijo o finančnem stanju Železarn. Iz informacije je razvidno, da Železarna ni dosegla realizacije prodaje in zato osebni dohodki ne bodo zadovoljivi. V martinarni so imeli velike težave zaradi vremenskih razmer, pomanjkanje surovin, mazuta in starega železa ter slabega hoda plavžev. Vprašujejo, zakaj pristojne službe niso pravočasno poskrbele za potrebne surovine in zagotovile nemoteno obratovanje. Smatrajo, da je treba za uspešno obratovanje zagotoviti tudi ustrezne delovne pogoje.

5. 3. 1971 — ELEKTRODNI ODDELEK — LIPOVŠČEK — Kljub težavam je bil v februarju izpolnjen plan s 101,2 %. Po asortimentu so imeli pri oblaščenih elektrodah višek, pri VP žici pa manjko. Pri VP žici niso uspeli doseči plana zaradi pomanjkanja vložka. Inž. Mlakar je posredoval informacijo o sedanjih pogojih gospodarjenja v Železarni z ozirom na splošne stabilizacijske ukrepe v državi. Posredoval je tudi program smernic in politike nagrajevanja, ki jo je predložila komisija za nagrajevanje DSZ v odobritev. Razpravljali so še o osnutku pravilnika o izplačevanju nadomestila OD za prvih 30 dni bolovanja, nato pa ponovno kritizirali zaradi nečiste žice. Obratovodstvu so naročili, naj objavi razpis za rešitev tega problema za novatorje in racionalizatorje. Zahtevali so tudi revizijo norm za 2. in 3. rezalni stroj — problem je dimenzija Ø 4. Petrdili so še predlog komisije za nagrajevanje, da naj bi določili gibljivi del po enoti izdelka kvartalno.

5. 3. 1971 — TRANSPORT — KAVALAR — CESTNI ODDELEK — Obravnavali so informacijo SEP o proizvodnji in OD za januar. Bistvenih pripomb niso imeli, vendar smatrajo, da se bo moral sleherni posameznik potruditi na delovnem mestu, da bo delo bolje opravljeno. Zavzemali so se za to, da bi bili higienski prostori dobro vzdrževani. Postavljeno je bilo vprašanje, kako bo urejeno glede pranja delovnih oblek.

5. 3. 1971 — TRANSPORT — MALI — CESTNI ODDELEK — Šef DE transporta tov. Košir je obrazložil ekonomski položaj podjetja po devalvaciji dinarja in povedal, da se Železarna nahaja v težkem položaju. Da bi ga izboljšali, bo treba zaostri tudi disciplino. Govorili so še o interni disciplini v garaži, o prevoznih med obrati, zlasti proizvodnimi, o odgovornosti voznikov glede nakladanja in obremenjevanja vozil. Pojasnjeno je bilo tudi, da so vozniki zakonsko odgovorni. Ugotovili so, da nekateri obrati premalo koristijo naročena vozila, sicer pa včasih tudi objektivni razlogi vplivajo na to, ker so žerjavi pokvarjeni, ali pa nakladajo železniške vagonne in je zato izgubljenega precej dragocenega časa. Vzdrževanje vozil naj bi po možnosti planirali za konec tedna.

AFRIKA — V obdobju 1955 do 1962 je črni kontinent izvozil v Evropo. ZDA in na Japonsko v poprečju okoli 10 milijonov ton železove rude na leto. V letu 1968 je ta količina narasla že na 40 milijonov ton. To so dosegli z velikimi investicijami za odpiranje in opremo novih rudnikov, gradnjo železniških prog in pristanišč (800 milijonov dolarjev). V Afriki cenijo skupne znane rezerve železovih rud na okoli 37 milijard ton.

Železarski globus

BRAZILJA — V tej državi cenijo znane rezerve železove rude na približno 40 milijard ton. V zadnjem času so odkrili še nova nahajališča na področju reke Amazonke in Mato Grossa. Prva naprava za proizvodnjo peletov je že pričela obratovati. Njena letna zmogljivost je 2 milijona ton. Druga z zmogljivostjo 3 milijone ton bo pričela obratovati leta 1973.

JAPONSKA — V neki japonski ladjedelnici so pričeli graditi največji tanker na svetu, imenovan »Nisseki Maru«. Njegova nosilnost bo 372.000 ton, dolžina 350 m in visok bo od dna do vrha radarja kot stolpnica z 22 nadstropji. Dolžina vseh cevi na tej ladji bo 160 km in za njeno barvanje bodo porabili 300 ton barve. Do zdaj je največji tanker »Universe Ireland«, ki je bil zgrajen v isti japonski ladjedelnici ter ima nosilnost 326.585 ton.

Petčlanska ekipa osnovne šole Tone Čufar — Jesenice

Kaj veš in znaš o jeseniški železarni, njeni zgodovini, sedanosti in prihodnosti

Odlično znanje učencev osnovnih šol

V petek, 5. marca, je bila gledališka dvorana popolnoma zasedena z učenci in pedagogi osnovnih šol radovljiške in jeseniške občine ter predstavniki Železarne. Na odru se je namreč preizkušalo v znanju enajst ekip učencev osmih razredov osnovnih šol iz obeh občin na temo: **KAJ VEŠ IN ZNAŠ O JESENIŠKI ŽELEZARNI, NJENI ZGODOVINI, SEDANOSTI IN PRIHODNOSTI**. Za glasbeni del večera je skrbel zabavni ansambel Jeseniških železarjev pod vodstvom Vinka Šetina in pevko Darinko Korošec.

Namen tekmovanja, ki ga je razpisala kadrovska služba Železarne, je predvsem v tem, da vzbudi med mladimi na Gorenjskem večji interes za železarske poklice in železarno.

Ocenjevalni komisiji, ki so jo sestavljali: dipl. inž. Avgust Karba, dipl. inž. Anton Zevnik in Miloš Magolič, so se predstavile naslednje ekipe osnovnih šol (navajam jih po vrstnem redu, kakor so odgovarjale):

OSNOVNA ŠOLA TONE ČUFAR — JESENICE, ki so jo sestavljali: Marjetka Svetina, Zoran Erjavec, Branko Cepić, Lojzka Anderle in Cveto Uršič, njihov mentor je bila učiteljica Milena Najden;

OSNOVNA ŠOLA ŽIROVNICA v sestavi: Dušan Rajgelj, Zvone Legat, Rina Legat, Janez Bohinc in Zdenko Mezek — mentorja učiteljici: Jana Lovrencić in Pavla Pintar;

OSNOVNA ŠOLA KRANJSKA GORA v sestavi: Andreja Maršič, Marija Lavti-

žar, Aleš Robič, Janez Pintar in Emil Tavcar — mentor učitelj Slavko Gregori;

OSNOVNA ŠOLA MOJSTRANA v sestavi: Sonja Zorman, Karmen Potočnik, Jasna Volarič, Mirko Pezdirnik in Bogomir Kosir — mentor učitelj Janez Gregorij;

OSNOVNA ŠOLA BLEDE v sestavi: Marija Prhavec, Miran Lakota, Ana Burja, Nika Matjaž in Mojca Medja — mentorja pedagoga Sonja Potočnik in Jože Leban;

OSNOVNA ŠOLA GORJE v sestavi: Branko Ambrožič, Marko Čop, Darko Pretnar, Vinko Kunšič in Janko Volf — mentor učitelj Jože Kosmac;

OSNOVNA ŠOLA A. T. LINHARTA RADOVLJICA v sestavi: Polona Robič, Lilijana Leš, Miran Rems, Samo Kavčič in Pavlina Drmota — mentorji pedagogi: Srečko Toman, Katarina Bem, Pavla Mulej, Mira Azman in Vanda Gerlica;

OSNOVNA ŠOLA BOHINJSKA BISTRICA v sestavi: Zdravko Cesar, Andrej Resman, Jože Repinc, Andrej Žmitek in Nada Sodja — mentorja pedagoga Marija Žmitek in Janko Vovoda;

OSNOVNA ŠOLA KOROŠKA BELA v sestavi: Tine Arnež, Branko Praprotnik, Darko Novkovič, Danica Štendler in Marko Mlačnik — mentor učiteljica Irena Urbar;

OSNOVNA ŠOLA PREŽIHOV VORANC — JESENICE v sestavi: Nadja Bergant, Bojana Jelovčan, Rajko Kavalar, Vanja Kobentar in Barbara Ravnik — mentor učiteljica Ljuba Pavliček;

OSNOVNA ŠOLA STANE ŽAGAR LIPNICA v sestavi: Andreja Peternelj, Albin Kordež, Metod Rešek, Jolanda Škrabelj in Ferdo Bostnar — mentor učitelj Dušan Poljansek.

Ze po prvi seriji vprašanj je bilo očitno, da so se vse ekipe na tekmovanje zelo resno in temeljito pripravile in da borba za prva tri mesta ne bo lahka. Čeprav gradivo, ki so ga šole prejele že v decembru lanskega leta, ni bilo obsežno — vsega skupaj okrog sto tipkanih strani — pa je bilo časovno zelo razsežno in vsebinsko zahtevno. Zajemalo je:

— zgodovino razvoja železarstva na Gorenjskem (od prazgodovine do danes),

— vlogo železarstva v našem nacionalnem, jugoslovanskem in svetovnem gospodarstvu,

— tehnologijo metalurgije oz. železarstva (od železove rude do končnih proizvodov železarne in posameznih proizvodnih naprav),

— današnjo proizvodnjo Železarne in njeno prihodnost ter

— poklice, ki jih usposablja železarski izobraževalni center pri Železarni.

Gradivo je vsebovalo množico podatkov o zgodovinskih pomembnih datumih, proiz-

vodnji, vložnih surovinah, dnevni porabi energije itd. in ekipe so vse po vrsti preselečale z izredno dobrim znanjem. Žal pa je v tekmovanju vedno tako, da vsi ne morejo zmagati in nekateri morajo izpasti, včasih tudi zaradi malenkostnega spodrsrlaja. Kajti pri tekmovanju v znanju ni mogoče odstopati za nekaj stopinj, ton, odstotkov ali let navzgor ali navzdol od podatkov, ki so navedeni v gradivu, ker sicer tekmovanje izgubi svoj pomen. Razumljivo pa je ekipa, ki je bila zaradi malenkostne razlike v odgovoru izločena iz nadaljnjega tekmovanja, toliko bolj prizadeta.

Ze po prvi seriji treh vprašanj je bilo pet izenačenih ekip s po tremi točkami, šest ekip pa je, čeprav izenačenih s po dvema točkama, žal izpadlo iz nadaljnjega tekmovanja, ker so bile nagrade namenjene le trem najbolj-šim. Druga serija vprašanj oziroma odgovorov je ponovno prinesla dve grupi izenačenih ekip. Najprej so se s točko manj potegovali za tretje mesto kar tri izenačene ekipe osnovnih šol: Žirovnica, Radovljica in Lipnica, od katerih je bila najboljša Radovljica. Za prvo mesto pa sta na dodatna vprašanja odgovarjali ekipi osnovnih šol Tone Čufar in Prežihov Voranc. Ekipi sta brezhibno odgovarjali na vsa vprašanja in ko je izgledalo, da te maratonske tekme ne bo konec, je ocenjevalna komisija odločila, da podeli dve prvi nagradi in tretjo nagrado, ki je bila že osvojena.

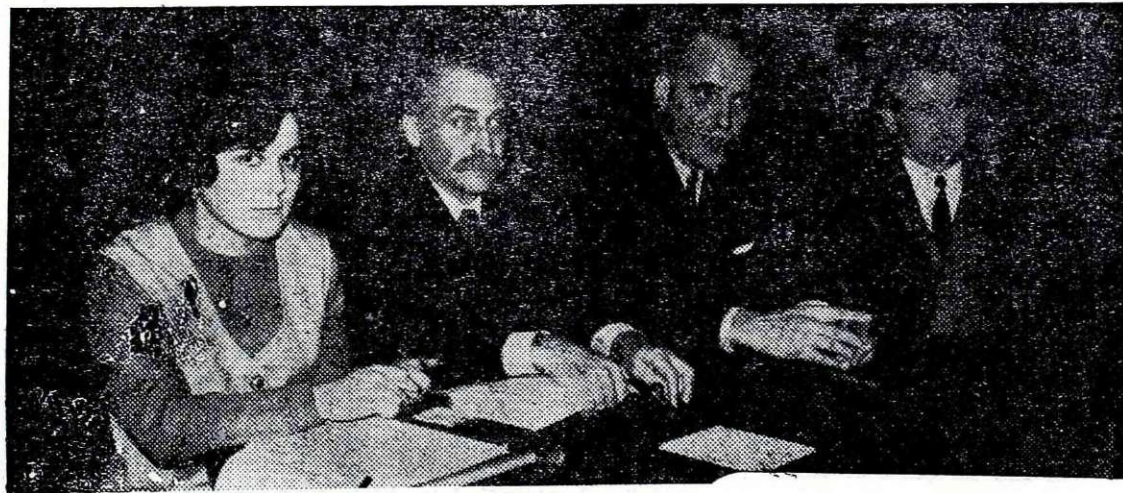
Prvi nagradi po 1500 N din, kot prispevek za zaključni izlet razreda ali razredov, iz katerih je bila sestavljena ekipa, sta prejeli ekipi: OSNOVNA ŠOLA TONE ČUFAR in PREŽIHOV VORANC JESENICE. Člani ekip pa so prejeli vredna šestila in nalivna peresa. Tretja ekipa OSNOVNA ŠOLA RADOVLJICA je prejela 500 N din za zaključni izlet, posamezni člani ekipe pa šolske aktovke. Vsi člani ekip pa so prejeli spominske mape s kemičnim svinčnikom.

Da je prvo tovrstno tekmovanje ekip osnovnih šol radovljiške in jeseniške občine izredno uspelo, je prav gotovo poleg zelo dobre priprave in tehnične izvedbe neprecenljiva zasluga tudi vodstev osnovnih šol oziroma njihovih pedagoških kolektivov, še posebno pa mentorjev, ki so bedeli nad pripravo ekip. Šole so se pri tem dobro zavedale, da so take oblike dela tudi v nečem smislu dopolnjevanje njihovega lastnega prizadevanja na področju poklicnega prosvetijevanja in da imajo določen izobrazbeni in vzgojni pomen. To priznanje šolam je Železarna izkazala s spominskim darilom — umetniško mapo — Gorenjsko železarstvo in umetnost, mentorjem, učiteljem pa s prvim in drugim delom Mohoričeve knjige: 2000 let železarstva na Gorenjskem.

(Nadalj. na 10. str.)

Ekipa osnovne šole Prežihov Voranc — Jesenice

Strokovna komisija, ki je ocenjevala pravilnost odgovorov

r.)

Glavni direktor Železarne je razdelil nagrade in priznanja

Za razporeditev na tekmovanju šolskih ekip v znanju, je poskrbel zabavni ansambel Jesenjskih železarjev pod vodstvom Vinka Šetinca

Čeprav je tekmovanje trajalo čez dve uri, so ga poslušalci pozorno spremljali.

Vrste in lastnosti jedrskega orožja

Eksplzija atomskega orožja je v osnovi podobna eksploziji navadne eksplozivne bombe, le s to razliko, da daje pri isti teži z jedrskim eksplozivom milijonkrat večje energije od one, ki nastane pri kemičnem eksplozivu (dinamitu, trotilu in podobnem). Pri tem se vsaj polovica skupne energije pokaže v obliki svetlobnega ali udarnega učinka, približno tretjina energije se sprosti v obliki toplotnega učinka, manjšo količino energije sestavljajo prosti nevtroni in gama žarki, ki nastanejo v trenutku eksplozije, del energije pa se pokaže v obliki gama in beta žarkov.

VRSTE ATOMSKEGA OROŽJA

Čeprav za sedaj še ni ugotovljene in splošno priznane razdelitve atomskega orožja v vojaške namene, jih je vendarle zanimivo vsaj nekako razvrstiti, da si pridobimo predstav o hitrosi njihovega razvoja in o različnih možnostih za uporabo. To je potrebno tembolj, ker v strokovni literaturi piše samo o jedrski bombi z 20 KT, pri tem pa se zapostavlja obstoj še drugih vrst atomskega orožja.

Vrste in lastnosti atomskega orožja, ki jih bomo omenili v tem članku, so samo poskus, proučevati to vprašanje z določenim sistemom, seveda brez pretenzij, da je takšna razdelitev edino pravilna, mogoča in vse obsegajoča. To tem prej, ker atomsko orožje še vedno ni zadovoljivo proučeno in se kar naprej razvija, ocene njegove vrednosti in uporabnosti v vojaške namene pa se še vedno spreminjajo.

Možnost uporabe atomskega orožja in raznovrstnost ciljev, ki jih je mogoče napasti z njim, sta pripeljali do tega, da se razne vrste atomskega orožja med seboj močno razlikujejo glede na namen, jakost, učinek, konstrukcijo itd.

Glede namena in važnosti cilja je mogoče razdeliti atomsko orožje na strateško in taktično. Tista vrsta, ki je namenjena za strateško uporabo, ima velik učinek (nad 500 KT), veliko področje rušenja (nad 100 kvadratnih kilometrov), seveda pa je tudi draga, zahtevnejša pri ravnanju, hkrati pa seže zelo daleč in ni treba, da bi natančno zadela cilj.

Taktični uporabi namenjeno atomsko orožje ima manjši učinek (do 500 KT), manjšo rušilno površino (do 100 kvadratnih kilometrov) z njim je mogoče natančneje zadeti ter na različne načine bombardirati na manjše razdalje.

Po jakosti in učinku je mogoče razdeliti atomsko orožje na kilotonsko in megatonsko. Kilotonsko (KT) orožje je tisto, katerega jakost znaša od milijon ton TNT (trinitrotoluola), medtem ko znaša jakost pri megatonskem (MT) atomskem orožju nad milijon ton TNT.

Glede konstrukcije je mogoče razdeliti atomske bombe na jedrske, termonuklearne, trofazne in kobaltne bombe. atomske topniške (artilериjske) granate, atomske, na daljavo usmerjevane izstrelke za celinske in medcelinske polete, atomske mine in torpeda, atomske diverzijske stroje in radioaktivne snovi, ki se uporabljajo podobno kot vojni strupi.

Po načinu bombardiranja delimo atomske bombe na take, ki z njimi iz velikih višin bombardirajo teren iz letal v vodoravnem letu, dalje velja omeniti bombardiranje s posebnimi topovi ali s klasičnimi topovi večjega kalibra, ki so prilagojeni atomskim granatam, bombardiranje z raketami ter s prostimi ali z usmerjevalnimi izstrelki, ne glede na način usmerjanja in še pravočasno postavljanje atomskih diverzijskih sredstev na določen cilj ne glede na sistem in način sprožitve.

Po tem, kako se sprosti energija, se da razdeliti to orožje na jedrska sredstva, pri katerih se energija sprošča s cepitvijo atomskega jedra, dalje na termojedrska sredstva, pri katerih se energija sprošča s spajanjem atomskih jeder, in na radioaktivna sredstva, ki se uporabljajo podobno kot vojni strupi.

Glede na organizacijsko pripadnost pa poznamo organsko (formacijsko) atomsko orožje, ki je v sestavi posameznih operativnih enot, in izven organizacijsko, ki obsega samostojne enote.

Sodobna obrambna vzgoja ● Sodobna obrambna vzgoja ● Sodobna obrambna vzgoja ● Sodobna obrambna vzgoja ● Sodobna obrambna vzgoja ●

Na predvečer fašističnega napada

Miha Klinar
Spomini iz NOB

8

IN KAKO JE BILO TAKRAT DOMA

Kdor je bil samski, si v taborišču ni preveč belil glave z razmišljanjem, kako je doma. Tiste, pa, ki so bili poročeni in so imeli družine, je kljub temu, da niso govorili o tem, na tistem mučila skrb, kako se prebija doma. Taki so zavidali tistim, ki so jih predčasno izpustili iz taborišča in ki so se lahko vrnili domov. Med prvimi, ki je bil izpuščen, je bil mladoletni pesnik Karel Destovnik — Kajuh. Njega so izpustili 15. februarja 1941, dvanajst dni kasneje pa je dobil odpustnico tudi Lovro Albreht, ki o svojem odhodu iz taborišča pripoveduje naslednje:

»Taborišča sem se privadil. Rad sem se udeleževal predavanj in debatnih večerov, saj so bili med nami ljudje, ki so bili s svojim znanjem radodarni in so ga radi posredovali drugim. Rad sem imel tovariše, ki sem jih spoznal in rad sem imel preproste kmečke ljudi, s katerimi sem se seznanil, spoznal njihove navade in njihovo gostoljubnost. Rad sem se s tovariši udeleževal njihovih priredi-

tev in zabav, ki so jih prirejali kar na prostem, čeprav je bil januar. Še celo na nezdravo vlažno podnebje, ki vsaj tisto zimo tam doli ni bilo nikoli tako mrzlo, da bi pustilo obležati sneg (ta se je takoj spremenil v mastno rjavo blato), sem pozabljal. Rad sem menjaval z njimi kruh, ki so ga bili lačni, za čebulo in mleko. Vse sem imel rad — revne seljake in tovariše v taborišču. Zato mi je bilo skoro hudo, ko sem dobil odpustnico, čeprav sem še dan poprej zavidal tistim, ki so šli že pred menoj. Dne 27. februarja 1941 me je poklicar komandir prve čete, ljubljanski orožnik Petelin in mi izročil vojaško knjižico in odpustnico.

»Upam, da se v takih okoliščinah nikoli več ne srečava,« mi je rekel hladno in me odločil.

Ničesar mu nisem odgovoril. Molče sem zapustil četno pisarno. Veselje, da odhajam domov, se je mešalo z neko otožnostjo, da zapuščam tovariše, na katere sem se navezal. Celotno žandar Petelin, ki z nami ni posebno lepo ravnal in ki je slovel kot naj-

slabši med vsemi žandari v taborišču, mi je bil postal nekako domač, tako nekako kakor pust mojster v tovarni, ki nenehno sitnari nad teboj, ker misli, da ga premalo spoštuješ in da uživa premalo avtoritete. Da, kakor tak mojster, zakaj žandarji v taborišču so bili zaradi naše neuklonljivosti in upornosti že v začetku ob vsako avtoriteto. In prav to je žandarja Petelina najbolj bolelo, kakor vse take ljudi, ki bi radi predstavljali oblast in uživali nad podložniki.

Ko sem dobil odpustnico, sem takoj povprašal v drugih četah, če jo je morda dobil še kdo drug iz naših krajev, da bi se ne vračal sam domov. Pa ni bilo nobenega. Zato pa se je novica, da grem, hitro raznesla med našimi v taborišču. Ni minila ura, ko so že začeli prihajati k meni s pismi in z naročili za domače. Pisma so kar deževala. Kmalu sem jih imel več kakor petdeset. Zložil sem jih pod obleko v kovček. Ko je prišel čas za odhod, sem se poslovil bradat; v taborišču smo si namreč pustili rasti brade v protest proti naši in-

ternaciji. Z njimi smo sklenili vrniti se tudi domov.

Do Ivanjice me je spremljal neki tovariš, Beograjec, s katerim sva se spoprijateljila v taborišču. Kaj vse sva med potjo govorila, se ne spominjam več. Vem le, da se je najin pogovor večinoma pletel okrog tedanjega svetovnega političnega položaja, vojne in fašizma, ki je s Hitlerjevimi naglimi zmagami nad vrsto evropskih držav grozil, da si podredi brez sile ali s silo še tisti delček Evrope, ki ga zver s kljukastim križem še ni imela v svojih krempljih in s katero je že nekaj let simpatizirala oblast v Jugoslaviji in se pripravljala, da priključi pred vsem svetom tudi Jugoslavijo fašističnemu taboru.

V Ivanjici sva se z beograjskim prijateljem poslovila. Ni me sram čustev, ki so me ob slovesu zajela in mi s solzami omečila oči. Tudi s prijateljem ni bilo drugače. Dolgo sem strmel za njim in nekajkrat se je obrnil in mi pomahal v pozdrav. Potem ga je vzel hrib, ki loči Ivanjico od Medjureča.

Hodil sem po Ivanjici in spraševal, da bi našel kakšno prevozno sredstvo, saj me je do Uzičke Požege ločilo blizu štirideset kilometrov, ki se mi jih ni dalo, da bi jih prehodil peš. Precej pozornosti sem vzbujal s svojo brado. Naposled sem prišel do večjega poslopja, ki je bilo pošto. Vstopil sem in povprašal, če bi mi lahko povedali, kako bi se popeljal do Uzičke Požege.

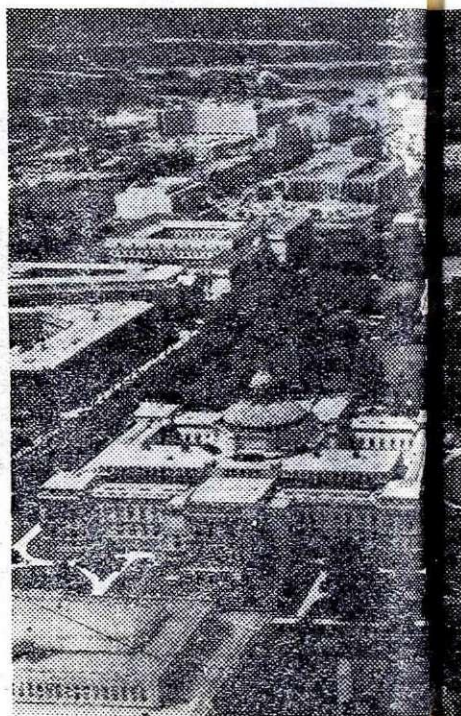
»Čez deset minut odpelje kamion,« so mi odgovorili in mi dejali, da bo na njem dovolj prostora, da se lahko odpeljem z njim.

Bil sem vesel, da sem prišel pravočasno, saj sem taval po Ivanjici že skoro celi dve uri, ne da bi kaj našel.

Ni minilo deset minut, ko je kamion zares pripeljal. Na njem sta sedela že dva moška in neka ženska. Ko so naložili pošto, sem se na kamion povzpел še jaz. Kakor je na jugu navada, so me moji sopotniki vprašali, od kod prihajam in kam sem namenjen. Povedal sem jim, da prihajam iz taborišča, iz Medjureče, kjer da so zaprti mnogi komunisti iz najbolj oddaljenih krajev Jugoslavije.

»Kdo so to komunisti?« so hoteli vedeti.

Sprva sem mislil, da se norčujejo, ker ne vedo ničesar o komunistih, pa se niso. Vsi so bili nepismeni in časopisja, ki je kdaj pa kdaj pisalo o »nevarnosti« komunizma in svarilo z vso meščansko vne- mo pred njim, niso mogli prebirati. Razložil sem jim in jim skušal na preprost način pojasniti tudi cilje komuniz-

Prestolnica ZDA Washington

odru tudi vsi predsedniki države.

Nato nas je vodič odpeljal v vzhodno krilo zgradbe, kjer smo si najprej ogledali dvorano kipov. Vsaka država Zveze ima namreč pravico izbrati človeka, katerega ki jo zastopa v Kapitolu. Samo ena se je odločila za žensko. Od tu smo odšli v glavno dvorano za zasedanja predstavniškega doma. Poslanci obeh strank — demokratske in republikanske — sedijo v polkrogu pomešani med seboj. Pred njimi na dnu avditorija so sedeži napovedovalca, ki vodi zasedanja, govornika ter osebja, ki spremlja govor po tehnični plati. Na galerijah so posebni prostori za predsedniškovo družino, kadar ima govor predsednik, za TV snemalce in novinarje ter za priložnostne poslušalce, med katerimi so lahko tudi tujci. Predsednik ima v tej dvorani

10

Kamenčki
iz
mozaika

Lučka Rozman

Z
D
A

mac, kjer so prej živeli Indijanci. Prestolnica ZDA je že od leta 1800. Takrat je imelo mesto samo 372 hiš in je štel 3000 prebivalcev. Vse upravne posle je opravljalo 137 uradnikov, ki so delali na vsega petih oddelkih: za državne zadeve, za vojaške zadeve, v zakladnici, mornarici in na pošti. Mesto se je od takrat zelo povečalo in spremenilo, a v glavnem se še danes drži načrta, ki ga je vnaprej izdelal inženir, umetnik in patriot Charles L'Enfant. Njegova zamisel so široke avenije, zračnost, lepi pogledi in promenade, s katerimi se mesto ponaša.

Danes Washington ni samo sedež državne vlade; čeprav je to njegov glavni namen in vsak tretji prebivalec dela zanj, temveč postaja tudi velik kulturni, izobraževalni in znanstveni center. S svojimi muzeji, galerijami, knjižnicami, cerkvami, parki in spomeniki nudi gostoljubje milijonom obiskovalcev.

KAPITOL

Središče mesta, kamor vodijo vse glavne ulice kot prečke v kolesu do osi, je ena najznamenitejših zgradb — Kapitol. Stoji na nekoliko dvignjenem terenu, tako da je vidna iz kateregakoli dela mesta. Pogleda nanjo ne zastira noben nebotičnik, kajti

Razen omenjenih zanimivosti so v Indianapolisu vredni ogleda tudi otroški državni muzej, a žal sta bila med našim obiskom vztrajno zaprta. Zato smo se poslovili od Indianapolisa in poleteli proti prestolnici celotnih ZDA — Washingtonu.

WASHINGTON

To mesto spada med najlepša mesta na svetu, Američani trdijo celo, da je najlepše. Imenuje se po prvem ameriškem predsedniku in svojem ustanovitelju — Georgu Washingtonu, ki pa ni nikoli prebival v njem. Leži na zemlji, ki ne pripada nobeni od držav zveze, ob reki Poto-

ma, prej pa je potrebno, da se delavci in kmetje polastijo oblasti.

»Beži, to je nemogoče,« odgovarjal prvi možki.

»Kaj bosta zavlada dela-vec kmet? Vlada vendar kralj, on ima vojaštvo in žandarmerijo. Moč ima. Silno moč, ni verjel tudi drugi, ženski pa, ponižna kakor vse ženske tistih krajev, je samo nčala.

»Mislo vojaki večinoma delajo kmetje,« sem rekel.

»Te res, a vojsko vodijo generali.«

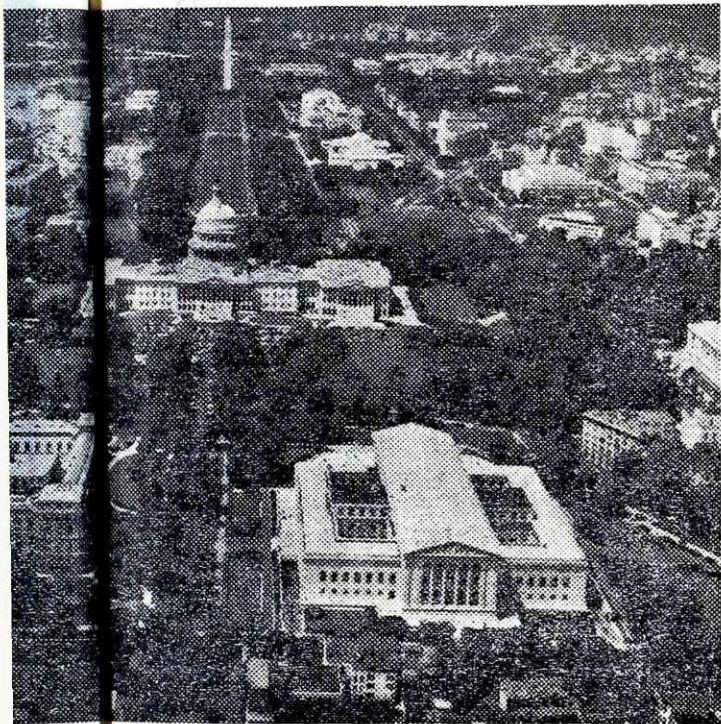
»Grali so tisti, ki se zna-jo voditi...«

Ta nihče med nami ni niti čil, da bomo že dva mese kasneje vsi tako bridko snali to »generalsko« vojsko.

Ni jim mogel pojasniti in ni mogla razumeti, kaj je komunistična partija. Prepričana sem, da sta čez pol leta dela tudi onadva za- njo, je glas o njej, glas upornika je dvignila, pro- drl črni, še tako odda- ljeni zaostali kotiček naše domne. V tem upor sta

jo spoznala in se morda ce- lo borila tudi za njene ci- lje...

V Uzički Požegi sem odšel na postajo, pa sem imel do odhoda vlaka še tri ure časa. Zato sem zavil v bližnjo go- stilno, sedel za mizo in čakal, da bo kdo prišel. Končno je le vstopila neka ženska, v te- lo precej obilna, prava debe- luška. Nekaj časa me je od strani motrila z majhnimi očmi, ki so se zdele takšne zaradi njenega močnega in z mastjo podloženega obraza. Mislil sem si, da me prej ko ne tako kritično motri zaradi brade in obleke, ki je bila za te kraje, kjer so takrat nosili opanke in obleko, ki se po modi že stoletja ni spremenila. Zdelo se mi je, da se me debela ženska nekoliko boji. Ze sem jo hotel ogovoriti, ko se je navsezadnje opogumila ona in me vprašala, kaj želim. Bil sem lačen in naročil sem si svinjskega mesa in pol litra črnine, ki je bila izvr- stna. Nato je ženska prisedla k meni in me radovedna vpra- šala, od kod sem. Povedal sem ji, pa tudi ona ni vedela, kje je Slovenija, kaj šele, da bi vedela, kje so Jesenice.

svoje ob slovesnem ime- novanju predsednika pred združenim senatom in pred- stavnim domom.

Vadnem krilu Kapitola je bila za zasedanje sena- ta. Tja sedijo demokrati in republikanci ločeno, mize pa s stensne. Z volitvami se bo v stranki lahko spre- dila ker vsota ostaja ista, nesejo mize tja, kjer je še glasov poraslo. Ta- ko so po smrti senator- ja Kadyja prenesli njego- vo na republikansko stran njegov naslednik ni bil demokrat. Tukaj je napovedal podpredsed- nik predstavlja povezavo med senatom in predstavi- kom dvorani, kot tudi ostali stori, so zelo lepo opre- ni, poslikani in zani- mivi, pa predvsem za raz- novrstnosti, npr. ob ime- novanju predsednika. Večina uradnikov, ki se srečujejo v

Kapitolu, pa stalno dela drugje, v bližnjih velikih po- slopih.

PARK IN SPOMENIKI

Pred Kapitolom se razpro- stira več kilometrov dolg park, poln spomenikov, vo- dometov in lepih sprehajal- nih poti. Bil je lep že v času našega obiska, kakšen mora biti šele spomladi in poleti, ko pridejo do polne veljave cvetoči drevoredi, cvetlične grede in šumeči vodometi! V njegovem središču, na nizki vzpetini, stoji Washingtonov obelisk. Preprost, a zelo učin- kovit bel stolp obkroža venec ameriških zastav in ne samo tujci, tudi meščani sami radi prihajajo posedat na negova- ne trate okrog tega obeliska, ali pa se z dvigalom povzpno v njegov vrh, od koder je iz štirih majhnih oken čudovit razgled na ves Washington.

Nagrajene naloge

Železarna včeraj, danes in jutri

Od štirih do ene, od osmih do treh — so pela kladiva, pihali mehovi in s pomočjo človekovega dela se je izoblikovalo žareče železo. Težko se je postaviti v takratne čase delovnega človeka, ki se je boril in potil za svoj vsakdanji kruh. Za svoje pravice se je boril s stavkami, ki so se navadno končale krvavo, večkrat pa se je s tem povečala brezposelnost. Delavec takrat ni delal za svoje kori- sti, ampak za koristi tujih izkoriščevalcev. To so bili zlati časi Kranjske industrijske družbe, za delavce pa dnevi gorja in slabega zaslužka. Delo- dajalci — kapitalisti so poznali samo dolžnost de- lavcev, se tipali za mošnjičke in šteli dobiček. Vojna je prekinila napetost, stavke in delavci so se borili z zavestjo in trdno vero, da se borijo za novo Jugo- slavijo, v kateri si bodo sami krojili življenjski standard.

Ko danes pogledam proti Jesenicam, vidim dim, ki se vzdiguje v nebo. To je dim, ki se dviga iz drugega doma naših očetov in bratov. Čeprav je njihovo delo težko, ga ne moremo primerjati z delom naših dedov in pradedov. Železarna se je pričela razvijati. V njej upravljajo delovni ljudje, ki so za svoje delo pošteno plačani. Zaropotali so novi stroji, v pogon so šli novi obrati. Sonce je posijalo z vso lepoto in toplino. Nekdanji železarji — revolucionarji upravičeno uživajo sadove svojih naporov, borbe in trdega dela. Mi mladi bi morali to občudovati in posnemati in se še naprej truditi za lepo in boljšo prihodnost. Dim, ki se dviguje v nebo, je siv in umazan, pod njim pa nam več tisoč ljudi kuje lepo življenje.

Silva Pretnar, 8. r.
Osnovna šola Mojstrana

Če bi me kdo pred nekaj leti vprašal, kaj mi pomeni železarna, bi mu ne znala prav odgovoriti. V zvezi z železarno sem si predstavljala dolgo vrsto umazanih industrijskih zgradb, kjer neprestano ro- pota, se iskri in kači. Pomenila mi je zgolj »stroj za ustvarjanje prahu in dima«. Danes, ko sem nekoliko starejša, mi pomeni to ime mnogo, mnogo več. Kdo ve, morda bo tudi meni nekoč dajala kruh, kot ga daje mojim staršem in ga je dajala njihovim prednikom. V železarni sem bila že nekajkrat in vedno znova me je prevzela s svojo mogočnostjo, zanosom in poletom, navdala pa tudi s strahom. Zdelo se mi je, da prav v vsakem kotu preži smrt in čaka na nepredvidnost delavcev.

Železarna, črno, umazano a dobrotljivo srce našega mesta, kaj bi bilo, če bi nenadoma nehala utripati? S teboj vred bi umrlo tudi naše mesto, ostali bi le molčeči ostanki, ki bi zanamce spomi- njali na naše napake.

Kaj vse bi nam povedala, če bi znala govoriti! Koliko znoja in joka je bilo prelitega, ko so se šele porajale prve zasnove današnjega velikana. Tokrat so šele nastajale prve fužine, last mogočnih tujcev — barona Žiga Zoisa, Ruardov in drugih. Koliko krvi in žrtev je bilo položenih na tvoj oltar, koliko lačnih in trpečih ljudi je postavljalo temelj na temelj vse stoletje. Najbrž si trpela tudi ti, ko je tvoje prvo rahlo bitje srca večkrat zastalo zaradi stavk delavcev, ki so te po svoje ljubili, a so trpeli, ker jih je tujec izkoriščal. Trpela si in ječala si z njimi vred, toda nisi klonila. S teboj pa niso klonili tudi delavci in zmagali ste. Pred nekaj desetletji si postala last tistih, ki so ti dajali življenjsko silo, ti pa njim delo, kruh in tudi srečo.

Tudi danes večkrat ječiš, čeprav ni tako hudo kot včeraj. Če bi znala govoriti v nam razumljivi govorici, bi nam gotovo svetovala, naj pazimo na svoje srce in mu ne zadajamo bolečin, kajti še tako trdno nekoč odpove. Toda kljub nememu opozorilu še vedno veruješ v nas. Pričakuješ, da bomo znali ohraniti tisto, kar so si naši predniki priborili z velikimi žrtvami in da bomo k temu še mnogo do- dali. Z nami vred boš potrpežljivo prestajala vse krize in nam pomagala najti izhod iz njih, poma- gala nam boš graditi novo, srečno prihodnost. Tvoje srce mora še dolgo utripati.

Branka Praprotnik, 8. r.
Osnovna šola Kor. Bela

Lepega, toplega pomladanskega dne so bila okna učilnice na stečaj odprta in na perutih svežega po- mladnega vetriča je priplavala vanjo melodija. Poizkus, ki je tovarišici uspel ravno v trenutku, ko se je oglasila hreščeča pesem iz radia v sosednji hiši, je opazovalo le še nekaj učencev iz prvih klo- pi, drugi pa so se z nasmeškom na obrazu ozrli skozi okno, kjer je bilo videti strehe sosednjih hiš, za njimi pa mogočne dimnike tovarne, ki so se dvi- gali visoko v nebo. Hkrati je pri sosednjih vratih pela žena neko narodno pesem, avtomobili so tro- bili, toda ves direnda! je v trenutku preglasila to- varniška sirena, ki je z rezkim, opozarjajočim zvokom svečano naznanila konec dopoldanskega dela.

To je glas, ki že stoletje ukazuje železarjem. Trikrat zatuli na dan in trikrat se delavci utrujeni vračajo domov: nekateri veseli, druge morijo težave, tretji grejo v tovarno, da opravijo delo, ki ga od njih zahtevajo.

Dolgo je že, odkar bruhajo tovarniški dimniki prah nad ozko, med zelene gozdove stisnjeno dolino. Veter ga prenaša med hišami in v vsak najmanjši kot pride na obisk kot nadležen gost, a vendar tak, kot je bil pred sto leti. Toda gost je vztrajen in tudi človeku ne da miru. Zakaj ne zapremo teh visokih, bruhajočih cevi, zakaj požiramo prah, čemu ne bi hodili po belem pesku in čisti, zeleni travi? Odgovor vsi poznamo, zakaj narekuje ga življenje. Železarna reže kruh nam vsem. Včasih je bil kruh črn in ga je primanjkovalo, a je železar vztrajal; srce mu je res okamenelo v težkih trenutkih. Danes si je pridobi- bil bel kruh, ki ga je za vse dovolj.

Težka in naporna je bila prehojena pot, polna bojov in težav, ki so se pričele 1869. leta z ustano- vitvijo Kranjske industrijske družbe. Savski železar je tedaj že bistro doumel zahteve časa in pozdrav- ljal razvoj tehnike, ki bi mu lahko izboljšala napor- no delo. Trudil se je. Bil je vzgojen v duhu in veri, da mu je sojeno samo trpljenje in pomanjkanje.

Prišle so gospodarske krize in delavci so trpeli. Kapitalisti so gospodarili in bogateli na trdih žuljih jeseniških železarjev. Žepi so se jim polnili, delavec pa ni imel koščka kruha, da bi ga dal svojemu otroku za kosilo. Izbruhnili sta vojni in zahtevali sta žrtve. Večkrat so težki trenutki ogrožali obstoj. Delavec je stavkal, ampak kljub temu mu niso dali pravic, ki bi jih moral imeti. Vse življenje je garal, a ne zase, za tujca-izkoriščevalca je delal, ki je hre- penel po denarju, ker ga je sla po njem zapeljala tako daleč, da ni vedel, da ima okrog sebe ljudi kot je on sam, le v revne cunje so odteli. Kolo časa pa se je vrtelo naprej in tudi kovinarjem je zasijala svoboda. Zopet so delali, morali so obnoviti tovar- no, a delali so zase. Osvoboditev je prinesla vsem lepše življenje. Z vsakim dnem so imeli več pravic, ki so se večale kakor košček modrega neba, ki se vse bolj širi in širi, dokler sonce zmagoslavno ne zavlada na prostrani modri planjavi in pošlje svoje žarke tudi na našo tovarno.

Danes zaposluje mnogo Jeseničanov in okoliča- nov. Delavci si pomagajo s tem, da izpopolnjujejo stare stroje in kupujejo nove ter s tem olajšujejo delo. Pomagajo si sami, tovarna je njihova, je naša.

Vse, od igle do avta potrebujemo. Vendar brez železarske industrije ne bi bilo ne igle ne avtomo- bila. Zato lahko računamo, da bomo tovarno potre- bovali, da bo naša dobrotnica tudi takrat, ko od- rastemo, ko si bomo služili svoj vsakdanji kruh.

Naš jutri bo tak, kakršnega si bomo ustvarili, verjetno pa nam bo kruh dajala tovarna, ki mogoč- na stoji kot pošast ob Savi, bruha dim in saje nad vso dolino, ura pa bo tekla naprej kot nekdanj in se ne bo ustavljala ob težavah, ki še bodo in ne ob veselih uricah našega mesta.

Irena Sodja
Osnovna šola Tone Čufar
Jesenice

Odlično znanje učencev osnovnih šol

(Nadaljevanje s 6. strani)

Ob tej priliki so podelili tudi deset nagrad učencem in učencem sedmih in osmih razredov, ki so pisali najboljše spise na temo: **ŽELEZARNA VČERAJ, DANES IN JUTRI**. Prvi nagradi po 300 N din sta prejeli učenci osmega razreda Marija MENCINGER iz Radovljice in Irena SODJA iz osnovne šole Tone Čufar Jesenice. Drugi dve nagradi po 250 N din sta prejeli učenci osmih razredov Branka PRAPROTNIK s Koroške Bele in Lojzka ANDERLE iz osnovne šole Tone Čufar, dve tretji nagradi po 200 N din sta prejeli učenka osmega razreda Silva PRETNAR iz Mojstrane in učenka sedmega razreda Marija JUTSTIN iz osnovne šole Prežihov Voranc. Dve četrti nagradi po 150 N din sta prejela učenec osmega razreda Zdenko MEŽEK iz Žirovnice in učenka sedmega razreda Oti HLEBANJA iz Kranjske gore, dve peti nagradi po 100 N din pa učenka osmega razreda Mojca USENICNIK s Koroške Bele in učenka sedmega razreda Nada STRGAR iz osnovne šole Radovljica.

Nagrade in priznanja učencem, šolam in mentorjem je podelil glavni direktor Železarne mag. inž. Peter Kunc.

Popolnoma zasedena dvorana, ob izrednem znanju ekip, okusna dekoracija in ilustracija zgodovinskih vprašanj z diapozitivi ter zabavni ansambel ob izredno tekočem in nezavlečenem poteku, je tekmovanju dalo pečat izredno velike in uspešne prireditve. Sodelavci kadrovske službe z delovno komisijo, ki so jo sestavljali direktor proizvodnega sektorja dipl. inž. Avgust Karba, vodja tehnične muzeja Miloš Magolič

in glavni ter odgovorni urednik Železarja Joža Varl, so uspešno opravili svojo nalogo.

Tekmovanje v znanju, ki naj bi se ponavljalo vsako leto in ki je samo sestavni del obsežne dejavnosti in akcij kadrovskega sektorja za povečanje interesa mladih za železarske poklice in železarno, bo z manjšimi dopolnitvami lahko postalo velika tradicionalna prireditev, ki bo poleg propagandne poante imela tudi veliko vzgojno in izobrazbeno vrednost.

Delovni kolektiv Železarne je prejel od organizatorjev FIS tekmovanja v Kranjski gori priznanje v obliki lične plakete

(Nadaljevanje s 1. strani)

Splošno je razširjeno mnenje, da je priprava dokumentacije za prijavo predloga za poprečnega člana kolektiva pa tudi za tehnike vsaj obsežna, če ne tudi težka in da zahteva preveč časa. Menijo, da je avtor le preveč prepričan samemu sebi in da mu okolica (nadrejeni in službe) ne pomagajo dovolj in prepočas. Sploh je opaziti, da vsi od avtorjev do nadrejenih ne poznajo pravilnika, organizacijskih predpisov in dolžnosti vseh sodelujočih v verigi od ideje do realizacije in nagrade. Zakaj ni več izboljšav

iz področja tehnologije in organizacije? Izboljšave varnosti bi morale biti bolj vrednotene.

Pozornosti vredno je splošno razširjeno mnenje, da je še enkrat več predlogov izvedenih kot registriranih. Če je to res in verjetno tudi je, si moramo v Železarni po upravni in vodilni liniji pripisati velik minus.

Nekaj razgovora je bilo posvečenega dokaj neresnim ocenam, ki jih dajejo nekateri obratovodje in kalkulanti na posamezne predloge. V glavnem je prevladalo mnenje, da se vsak učinek da vsaj približno številčno oceniti, kar je še vedno boljše kot nič. Avtorji bi pa seveda morali znati z besedami utemeljiti koristi svojih predlogov. Logično je, da je tudi v opis predloga treba vložiti nekaj znanja.

Vsi prisotni so se strinjali, da naj se nagradjuje poleg avtorjev tudi mentorje, oziroma vse, ki s svojim aktivnim sodelovanjem in zavzetostjo omogočajo realizacijo ideje. Še vedno so stroški malenkostni nasproti direktnim in indirektnim koristim, ki jih od predlogov imamo. Lestvico člena 30 je treba vsaj za 100 % povečati. S tem bodo manjši in številnejši predlogi pridobili na pomembnosti.

Na splošno je mnenje, da za predlog, ki je bil enkrat nagrajen, ni več interesa, čeprav bi se enaka rešitev dala uporabiti še kje drugje ali v kakšni drugi tovarni vsaj v okviru združenega podjetja. Seveda bi referat za novatorstvo moral imeti dobro urejeno kartoteko predlogov in avtorjev, prihranki predlogov po posameznih obratih pa bi morali biti s strani

obratovodstva posebej vodeni. Del sredstev teh prihrankov bi se vedno lahko znova investiralo, npr. v realizacijo rešitev razpisov tehničnih problemov. Ker to tudi v ostalih podjetjih ni dobro urejeno, bo, kakor nas je informiral tov. Torkar, DIATI SRS verjetno organiziral patentne posredovalnice, ki bodo pomagale avtorjem pri trgovanju z idejami in predlogi na osnovi ekonomske računice, ki bo odvisna od pogodbe z avtorjem. Seveda je pri tem nevarnost, da tovarna pri tem zgubi precej svojih do sedaj samo po sebi razumljivih pravic, ker bo morala ideje in predloge dražje plačevati.

Zelo ilustrativno je mnenje, da se še ni zgodilo, da bi ocenjevalec ali samoupravni organ povečal vrednost predloga. Obratno, kaže se stalna težnja po zmanjšanju vrednosti in odškodnin, kar pa bo z novo zakonodajo in že po sedanji, če bi bili avtorji bolj seznanjeni, pripeljalo do tožb na sodiščih, kar se v nekaterih predelih naše države že zelo pogosto dogaja.

Predsednik odbora je na koncu pripomnil, da pričakuje večjo angažiranost vodstvenega tehničnega kadra in izrazil upanje, da odboru ne bo treba začeti izvajati sankcij, čeprav bodo v izjemnih primerih tudi potrebne.

Opaziti je bilo, da vsi prisotni pričakujemo, da bo tem stališčem dala večjo težo sindikalna organizacija, DIATI in druga strokovna društva.

Na koncu lahko zaključimo: Več neposrednih stikov, boljše poznavanje pravilnika in organizacijskih predpisov ter hitrejša delo sodelujočih je osnova za povečanje novatorske dejavnosti v Železarni.

F. J. ml.

Dipl. oec. JAKOB MAVSER **Vojna, ki naj bi končala vse vojne (3)**

POT RIMSKEGA IMPERIJA

Znani zgodovinar Edward Gibbon je navedel sijajno paralelo iz stare rimljanske zgodovine. Mirovna pogajanja so spremljale in podpirale zelo močne priprave na vojno. (Vzpon in padec rimskega imperija).

Ali lahko recimo ZDA najdejo pouk v lekcijah starega Rima? Dr. Robert Strausz, direktor raziskovalnega inštituta za zunanjo politiko univerze Pennsylvania, je prišel do zanimivih sklepov glede položaja Rima takrat. Kar je on dejal o starem rimskem imperiju, je tipično podobno položaju sedanjih ZDA, ki so zelo globoko angažirane v svetovnih zadevah kot nekak svetovni policaj.

Dr. Strausz je označil:

»Rim je bil policaj starega sveta. Njegovi ljudje so bili naveličani vloge imperija... Kmalu po tem pa so se postavili proti Rimu napadalni sosedi... začasno je laskanje Rima še krepilo mir. Potem pa so odšli najbolj zvesti in najmočnejši zavezniki Rima, in jasno, sovražniki imperija so bili tako opogumljeni nad slabostmi Rima, da so obnovili napade in porušili ter razdejali še matične dežele imperija kot Italijo in del Francije. Paralele med Rimom antičnih časov in sedanjimi modernimi ZDA so tako jasne, da je odveč komentar.

Toda zakaj vse te vojne?

Vsakdo, vsaj izgleda, želi mir. ZDA želijo mir. Tako mislijo tudi SZ, Kitajska,

Japonska ipd. Lepaki na zidovih izražajo v mnogih jezikih vročo željo za svetovni mir in da človeštvo lahko doseže življenje v sožitju. Tudi verski voditelji želijo mir. Državniki, politiki, svetovni voditelji, vsi so težili že od davnine k miru. Toda prišla je samo vojna. Zakaj? Zakaj je iskal svet mir in ga ni mogel ustvariti? Opazovanja, študije, poročila in analize o ljudeh, nam omogočajo vpogled v vse to. Najboljša knjiga vseh časov — ki jo ima večji del ljudi in ki jo bolj malo presojamo — pravi o tem svetovnem miru naslednje: »Če je človeštvo v skladu z naravo, potem živi še s sovražniki v miru.« Zaključek? Ker ni svetovnega miru, deluje človek nekako proti naravnemu mehanizmu in se

mu to maščuje. Hrepenimo za užitkom in ga nimamo, ubijamo in težimo, da bi imeli in ne moremo pridobiti, borimo se in vojskujemo, vendar nimamo.

Omenimo drug pogled na vojno. Praktični ljudje so si predstavljali vojno kot manifestacijo človeške narave z njenimi ambicijami, hrepenenji, nameni, navdahnjenostjo in nemogočim. Quiney Wright je v knjigi »Studija vojne« dejal, da ljudje oz. vlade žele nečesa — bogastva, moči, socialne povezanosti — in če je sredstvo vojne njim poznano in vsa druga sredstva neuspešna, potem uporabijo vojno kot sredstvo za doseg tega, česar želijo.

Morgenthau je za ta del takole objasnili: Ljudje se ne bojujejo zato, ker imajo

orožje. Oni se bojujejo zato, ker smatrajo to za potrebno. Če bi odvzeli orožje, potem bi oni pričeli boj s pestmi ali pa z novim orožjem. Kar napravi vojno, so razmere človeškega duha, ki naredijo, da se pojavlja vojna kot manjše prokletstvo od dveh. Prav tu moramo poiskati bolezen v človeškem duhu in želja za orožjem in lastništvo orožja sta samo simptom te bolezni. Tako dolgo, dokler bodo ljudje težili za nadvlado do drugih in za odvzem premoženja drugim ter se potem bali in sovražili medsebojno, tako dolgo bodo poskušali zadovoljiti te skrite želje in to okrutno, neustvenost. Če imate dvojno občutljiv otrok, potem ste že občutili na tleh dnevne sobe, kaj tu mislimo. Vsak otrok ima svoje igrače. Brž ko eden od otrok občuti, da nekdo poizkuša odvzeti nekaj, kar je njegovega, potem je ta

Nepozabno srečanje ob dnevu žena

V soboto 6. marca so v mali dvorani in čitalnici Delavskega doma na Jesenicah z otvoritvijo zgodovinsko dokumentarne razstave pod naslovom **NAŠE ŽENE V REVOLUCIJI** pričeli z osrednjo proslavo dneva žena. Otvoritvi je prisostvovalo čez sto predvojnih revolucionark, bork in aktivistk NOB ter povojnih udarnic in političnih delavk občine in predstavniki družbeno-političnega življenja Jesenic. Razstavo je na pobudo konference za družbeno aktivnost žensk občine imenitno pripravil oddelek za delavsko gibanje in NOB pri tehničnem muzeju Železarne.

Po kratkem kulturnem programu, ki ga je izvajal moški pevski zbor Jeklar, pod vodstvom zborovodje Poldeta Ulage, je predsednica konference za družbeno aktivnost žensk občine Mara Taler, pozdravila vse navzoče in spregovorila o pomenu in vlogi žensk jeseniške občine v predvojnem naprednem delavskem gibanju, v NOB in v povojni obnovi in graditvi porušene domovine. Po uvodnih formalnostih je odprla prvo tovrstno razstavo na Jesenicah in navzoče povabila na ogled.

Že uvodoma smo poudarili, da je razstavo uredil oddelek za delavsko gibanje in NOB pri tehničnem muzeju pod vodstvom Staneta Tušarja, ki je v zelo kratkem času uspel zbrati številne dokumente in dokumentarne fotografije skoraj polstoletne prisotnosti naših žena v naprednem gibanju. Razstava pa naj bi hkrati pomenila tudi začetek bolj načrtnega dela pri zbiranju in urejanju zgodovine izredno pomembne in velike vloge jeseniške žene v polpretekli zgodovini revolucionar-

nega delavskega gibanja in v NOB. Šele razstava, ki je sicer izredno skrbno urejena, je pokazala in opozorila, koliko smo na tem področju že zamudili. Zelo bo treba pohiteti, da se zamujeno nadoknadi.

Po zelo svečani otvoritvi razstave pa sta predsednik občinske konference SZDL Berti Brun in predsednica konference za družbeno aktivnost žensk Mara Taler priredila v zgornjih prostorih Kazine sprejem za skoraj 200 vabljenih žena, od katerih se je odzvalo vabilu skoraj 150 žena. Saj je bilo to prvič po osvoboditvi, da se je zbralo toliko žena, ki so se z ramo ob rami s svojimi moškimi tovariši borile za delavske pravice, socialistično revolucijo in obnovo ter izgradnjo domo-

vine. Organizatorji so se zelo potrudili, da iz množice naprednih žena izberejo tiste, ki so nosile najtežje breme v tem času, kajti vse, ki so tako ali drugače sodelovale v naprednem gibanju, res ni mogoče zbrati. Morda so v tem pogledu tudi seznami in dokumentacija nekoliko pomanjkljivi, kajti že uvodoma smo poudarili, da je bil po osvoboditvi to prvi poskus to nekoliko nadoknaditi in urediti. Mnogo žena pa je ostalo anonimnih. Le s pomočjo teh žena bo mogoče eventualne vrzeli izpopolniti in dokumentarno urediti zgodovinski pomen in vlogo jeseniške žene v treh desetletjih.

Na sprejemu sta razpoložnim ženam najprej recitala punčka in fantek v narodnih nošah iz vzgojno varstvene ustanove Plavž, moški pevski zbor Jeklar pa je zapel nekaj pesmi. Zbranim ženam je spregovoril tudi predsednik občinske konference SZDL Berti Brun. Žene pa so še dolgo v prijetnem razpoloženju obujale spomine iz teh trpkih dni njihovega življenja.

Pot na Obranco

S popotno torbo na rami in s palico v roki sem odšel proti Poljanam. Moj cilj niso bile Poljane, ampak Obranca.

V mislih sem se povrnil v zgodovino, ko so Nemci in Italijani zasedli Slovenijo. Takrat so revolucionarni in zavedni Slovenci odšli v gozdove in ustanovili čete ter bataljone in pričeli boj za svobodo in neodvisnost slovenskega ljudstva. V to zgodovino se je zapisala tudi Obranca. Na Obranci so se partizani uprli med prvimi v Sloveniji. V tem boju sta padla prva borca za svobodo iz našega območja — Ferdo Koren in Viktor Arzenšek. Njuni imeni sta s krvjo zapisani v zgodovini narodno-osvobodilne borbe.

Ozrem se proti Obranci. Skrta leži za drevesi in griči. Izbiram si pot, po kateri bi odšel na Obranco. Sneg je ležal razmetan po okolici, drevje pa je nemo strmelo v nebo. Pot se je vijugala med griči in travniki, izginjala za grmovjem in drevesi ter se naposled skrila za ovinkom.

Za pot na Obranco si izberem Graben, v katerem so ležale zaplate snega, ki so kasneje prešle v grušč. Dvigal sem se vedno višje in vedno

bližje sem bil svojem cilju. Graben se je ožil, ostajal je vse globlji, dokler me ni ujel med svoje robove. Na dnu grabna je ležal sneg. Pred seboj sem imel navpično steno, tu je bilo konec grabna. Oziram se okoli, kje bi lahko prišel ven. Zapazim že nekoliko zapuščeno stezo, ki se je vzpenjala med krušljivim skalovjem. Steza je prečkala manjšo strugo, zavila okrog skalovja v gozd in se vijugala proti vrhu. Ogibala se je dreves, grmovja in struge, ki je tekla vzporedno s stezo. Bližal sem se vrhu. Snega je bilo vedno več. Pot sem nadaljeval po snegu, ki je bil trd in hoja mnogo lažja.

Pokrajina je postala pušta, enolična, posuta z grmičevjem. Končno zagledam med seboj nebo, ki ga je prekrivalo na desetine manjših oblakov. Preskočil sem ograjo in se znašel na jasi. Bil sem na kraju, kjer je Cankarjeva četa junaško odbila napad Nemcev.

Snežna odeja, ki je prekrivala grob, se je iskrla v soncu, divja češnja nad grobom pa je nema priča tragičnemu dogodku pred tridesetimi leti.

Matjaž Stare

Taborniški občni zbori

Enote oziroma čete Zveze tabornikov občine Jesenice imajo v tem obdobju svoje občne zборе. V četrtek, 4. marca so imeli tak zbor taborniki na Blejski Dobravi. Bil je odlično obiskan. Iz poročila, ki so ga prebrali, je razvidna zelo bogata dejavnost. Ob volitvah so se posebno izkazali najmlajši, ki se niso dali ugnati in so samoiniciativno izvolili svojega vodnika. »Zato, ker je fejest fant«, so utemeljili svojo zahtevo. Največ težav imajo s prehodom nazaj na vodov sistem, ker je bil črti premalo učinkovit.

Zanimivo je, da ima taborniška organizacija, ki v jeseniški občini deluje od leta 1951 naprej, sedaj najmočnejše korenine na obrobju mesta. Ljudje so bolj prirodnostni in sam občni zbor ni izpadel šablonsko, ampak odprto in sproščeno. Po končanem formalnem delu pa so zaplesali.

S kakšnimi silami razpolagajo, pa se bo pokazalo v nedeljo v Idriji na republiškem veleslalomu za tabornike. Računajo na najboljše mesta in do sedaj se že več let nazaj niso ušeli, sicer bomo pa o tem poročali prihodnji teden.

J. Jekler

otrok pripravljen se spoprijeti z vsako situacijo, ne glede na moč odpora. Če to pomeni srditi boj, se bo moral boriti, le če vi ne posredujete. Kaj je potrebno, da to preprečimo? Vzgoja, pravilna izobrazba in spremenjen človeški duh. To zveni kot lahkotni ideal? Morda, toda absolutno potrebni in to so prepoznali tudi nekateri svetovni voditelji (John Kennedy).

Presodite te besede:

Drug velik voditelj — vojak — je videl vzroke vojne in kaj zahteva svetovni mir. Ko je stal pred skupno sejo ameriškega kongresa 19. aprila 1951, je pokojni general Douglas Mac Arthur dejal: »Poznam vojno tako kot le peščica drugih ljudi in ničesar ne odbijam bolj kot to. Dolgo sem zastopal njeno popolno odpravo, ker divjanje vojne tako na prijateljski kot sovražni strani do-

kazuje njen nesmisel v reševanju mednarodnih napetosti in nerazumevanja. Človek je iskal mir že v samem začetku. Vojaške zveze, ravno vesja moči, zveze narodov, vse po vrsti je odpovedalo, zapuščajoč edino pot — preklete vojne. Izjemno razdejavanje zadnje vojne pa izključuje še to alternativo. Imeli smo res zadnjo možnost. Če ne bomo iznašli nekaj večjega in bolj učinkovitega, potem bo apokalipsa pred našimi vrati.«

Mac Arthur je zaključil s tem, da je pokazal, zakaj je divjala na zemlji vojna. Poudaril je: »Problem je predvsem verski in vsebuje predvsem izboljšanje človekovega duha, izboljšanje človeškega značaja, ki naj bi sinhroniziral z našim skoraj brezprimernim napredkom v znanosti, kulturi, literaturi in drugim materialnim in akademskim napredkom preteklih

2000 let. Torej mora biti najprej v duhu, če hočemo rešiti telo.«

POT K MIRU

Kaj sploh je potem potrebno, da zagotovimo mir? Sprememba v človeškem duhu in značaju. Vsak narod je urejen sestav množice posameznikov. To je tudi vzrok, zakaj je potrebno izboljšanje posameznikov — sprememba — v značaju — da bi se spremenil narod. Doslej so ljudje delali z napačno predpostavko — na filozofiji sebičnosti (egoizma). Določen narod je želel kontrolirati drugega. Težil je za naravnim bogastvom drugih narodov, za izkoriščanjem prebivalstva, vodnih in morskih poti, pristanišč in strateškega položaja. Ta določeni narod doseže svoje cilje tudi s silo, če bo potrebno.

Njegove akcije so osnovane

torej na egoistični način: dobivanja stvari namesto dajanja, jemanja in pridobivanja namesto skupnega posedovanja, na poti zaviranja, samovšečnosti, boječnosti, mržnje ipd., namesto na osnovi izhajajoče skrbi za počutje in življenje tudi drugih. Ta egoističen način je pot, ki povzroča vse zlo tega sveta.

Vojne, ki naj končajo vse vojne, so divjale skozi vso našo zgodovino. Nadaljevale se bodo vse dotlej, dokler ne bo človeštvo sposobno doseči mir — spremembo v duhu in značaju človeka. Sekretar OZN U Thant trdi, da je pretinja nuklearne vojne iz dneva v dan večja. Bo ta prihodnja vojna končala vojne — ali bo s tem prenehalo življenje? Ni vesela ideja. Toda kljub temu, 25 let po atomskem bombardiranju Hirošime in Nagasakija ne vidimo nobenega pozitivnega menjanja človeškega duha in

značaja. Obstaja potem rešitev? Smemo upati na nemožnost?

Obstaja samo en izvor, ki teži za svetovnim mirom. To je praktičen koncept, ki bo deloval. Govori, kako miljubo bo jutri, vendar zahteva novo filozofijo življenja — izhaja iz tega, da bo sta vojna in pohlepnost odpravljena in jih bo nadomestila skrb, smisel za druge, kolektivnost v dejanjih.

Ta plan zahteva svetovno vlogo, ki naj bo osnovana na enotnih merilih. Vendar ta vlada prihodnosti ne more funkcionirati kot Združeni narodi, ki so danes razdruženi v praksi. Potreben je najprej skupni cilj in drugi medsebojno sodelovanje pri uresničitvi tega. To je bilo na razpolago svetovnim voditeljem že prek 2000 let, če odmislimo druge civilizacije (egipčansko, inkovsko, kitajsko).

Več zelenja in rož na zakajene Jesenice

Pred dobrim tednom je Hortikulturno društvo Jesenice pomagalo na rednem letnem občnem zboru obračun svojega dela v preteklem poslovnem letu.

Kljub temu, da je bil zbor sklican na delavnik, je bila udeležba dobra, saj se je zbralo blizu sto ljubiteljev cvetja, predvsem pa ljubiteljev reda in čistoče na naših, sicer zakajenih Jesenicah. Delo društva, ki je v celoti usmerjeno na vzgojo članov kot gojiteljev cvetja in pobudnikov za čim lepši zunanji izgled mesta in okolice, je v svojem izčrpnem referatu opisal dosedanj in tudi bodoči predsednik društva inž. Janez Pšenica. Že uvodoma smo počastili spomin dveh zelo prizadevnih članov — Maksa Žena in Janka Dakskoblerja, ki sta v preteklem letu za vedno zapustila naše vrste. V poročilu je bilo tudi pojasnjeno, da smo morali opustiti poslovanje trgovine, ker društvo ne more v sedanjem obsegu dejavnosti zagotoviti še ustrezne knjigovodske službe, ki je potrebna za trgovsko poslovanje.

Popravek

V zadnji številki našega glasila je v prispevek pod naslovom »Letos na petdnevni oddih v Španijo«, posegel tiskarski škrat. Cena avionskega prevoza, petdnevni pension, transfertom in ogledu otoka Mallorca je 950,— din.

Avion še ni polno zaseden, zato izkoristite petdnevni odih na sonči Mallorci.

Tako odbor kot člani društva so bili v preteklem letu angažirani na spomladanski in jesenski zasaditvi posameznih področij od Žirovnice do Rateč, predvsem s kvalitetnimi vrtnicami, ki so jih po ugodnih cenah lahko kupili tudi člani. Pri tem je treba omentiti tako strokovno kot materialno pomoč kolektiva Arboretuma Volčji potok, ki je zelo pozoren do jeseniških hortikultorcev, tako z delavci kot pri prodaji rastlinskega ter cvetličnega materiala. Omenjena je bila tudi pomoč, ki jo daje društvu občina prek svojega proračuna s tem, da poleg sredstev, ki jih dobi društvo, dotira tudi vzdrževanje parkov, zelenic in nasadov ter nove zasaditve. Ker so to družbena sredstva, je toliko bolj nerazumljiv odnos nekaterih stanovalcev Zg. Plavža, ki ne morejo preboleti tega, da so morali zaradi ureditve okolice žrtvovati sicer »družbene« vrtičke.

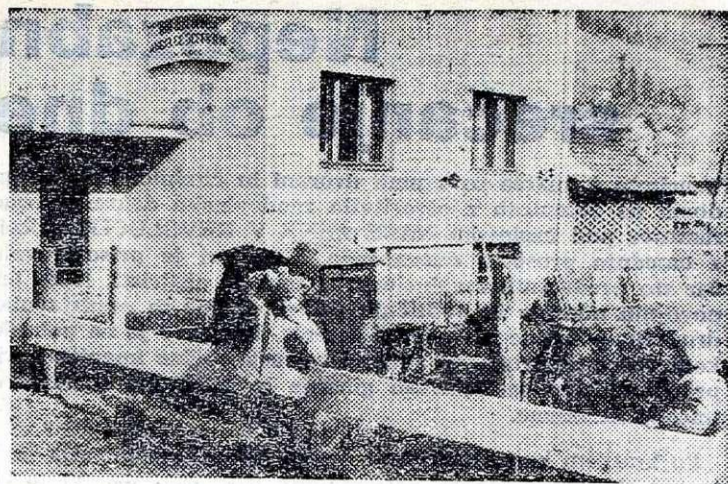
Dosti govora je bilo o organizaciji izletov, strokovnih predavanj, odnosa občanov do čistoče in naporov, ki bodo še potrebni, da bi nam bila čistoča okolice prav tako pri srcu kot nam je red in čistoča v lastnem stanovanju. Del razprave je bil posvečen bodoči ureditvi opuščene pokopališča, ki ga namerava društvo preurediti v hortikulturni vrt, ki bi predstavljal obenem tudi stalno razstavo lepega cvetja

in redkega okrasnega rastlinja. V tem vrtu bi bila zbrana tudi glavna in spominska obeležja našega kraja, t. j. spomin na umrle prebivalce, spomin na žrtve, ki jih je terjala graditev karavanškega predora in kot glavno, spomin na žrtve, ki jih je terjala narodnoosvobodilna borba. Pri tem je bilo omenjeno, da bo dokončna odločitev odvisna od stališča, ki bo sprejeto na sestanku s predstavniki občine, ZB, turističnega in hortikulturnega društva.

Iz blagajniškega poročila kot poročila nadzornega odbora smo zvedeli, da je bilo poslovanje vedno vzorno, z veliko meri prizadevnosti posameznih članov odbora.

Pri volitvah novega odbora so se člani odločili za razširitev le-tega. V novi odbor, ki ga bo tudi vnaprej vodil inž. Pšenica, je bilo izvoljenih še nekaj članov, predvsem takih, ki jim je ureditev mesta Jesenice in sploh Gornjesavske doline tudi poklicna dolžnost. Sestava prizadevnih poverjenikov, ki povezujejo društvo s krajevnimi faktorji, je ostala v glavnem nespremenjena.

Občni zbor je bil zaključen s splošno željo, da spremenimo Jesenice z okolico v kraj, v katerem ne bi zardevali pred tujci, katerih ureditev tako radi hodimo gledat. Prek 600 članov pa nam je obenem jamstvo, da se krog ljubiteljev cvetja in zelenja na jeseniškem področju še vedno širi, odprta vrata pa vabijo slehernega občana, da se nam pridruži. SM

Za novo naselje na Plavžu so prostori otroško varstvene ustanove Angele Ocepek postali že davno pretesni, razen tega pa zgradba tudi ne ustreza svojemu namenu. V okviru programa razvoja vzgojno varstvene dejavnosti v občini so te dni pričeli z gradnjo novih prostorov. Delo je prevzelo domače SGP Sava. Stavbo, ki bo stala vzhodno od sedanje zgradbe med cesto Cirila Tavčarja in Cesto revolucije, so najprej zakoličili, 3. marca pa so pričeli že z izkopom temeljev. Nova zgradba paviljonske oblike bo imela šest prostornih igralnic in dva prostora za približno dvajset dojenčkov. Vsega prostora bo za približno 160 varovancev. Računajo, da bo novi objekt otroškega vrtca na Plavžu dograjen do konca tega leta. B.

Tečaj za vsakogar

Pod tem naslovom organizira jeseniški foto klub tečaj za fotoamaterje. Klub se je odločil, da izvede tečaj v zgodnji pomladi, to je še pred odhodom na letni oddih. Tečaj bo trajal predvidoma do srede maja. Izkušeni fotoamaterji, ki bodo tečaj vodili, bodo svetovali tudi nakup fotoaparata in ostale opreme. Gradivo za tečaj je razdeljeno v več poglavij: fotoaparati in njegovi deli, tehnika snemanja, razvijanje filma in izdelava fotografij.

Na tečaju bodo izdelali tudi povečave, s katerimi bodo potem sodelovali na razstavah. Odbor kluba želi, da bi čim več novih fotoamaterjev sodelovalo na razstavah doma in v svetu. Vsi tečajniki bodo dobili po uspešno opravljenem izpitu lično diplomino in klubsko izkaznico.

Začetek foto tečaja bo v sredo, 17. marca ob 18. uri v klubskih prostorih zraven vhoda v predelovalne obrate.

Bela opojnost - bela smrt

Plazovi, mokri ali suhi, so neusmiljeno in vseuničujoče orožje zim v zasneženih gorah. Povzročitelji plazov so snežni meteži, ledeni viharji in nagle spremembe temperatur. O plazovih so pisali dolge, znanstvene razprave in doktorske disertacije. Plazovi se prožijo od prvih jesenskih snežnih padavin čez vso zimo do pozne pomladi in zgodnjega poletja. Plazovi so enako nevarni izkušenim smučarjem in gornikom, še mnogo bolj pa slabo opremljenim in neizkušenim obiskovalcem zasneženih gor. Vsi ljubitelji zasneženih gor se morajo vedno zavedati, da plazovi uničujejo vse na svoji poti z vrhov in grebenov v doline, osamljene okrašče in knice pod gorami.

Lavinske nesreče v manjšem ali večjem obsegu se ponavljajo iz zime v zimo. Planinci, smučarji in alpinisti so bili življenjsko ogroženi na Korošici pod Ojstrico, pod Škarjami, na Savinjskem sedlu, pod Brano, na Vršču in v Vratih, kjer je silovit plaz v marcu 1909 uničil »Grand hotel Vrata« in prvo Aljaževo kočjo. Pravo uničevanje pa so plazovi pri nas povzročali v zimah 1950/51 in 1952, ko so uničili staro italijansko kočjo na Doliču in več vasi in naselij v Posočju. Tedaj so plazovi uničili vas Borjana, ki je s tem spremenila tudi svoje prastaro ime in se preimenovala v Plaz.

Kakor so plazovi uničevali vojske Aleksandra Velikega, Hanibala in Napoleona ter drugih vojskovodij, tako so

plazovi v najnovejši zgodovini neusmiljeno pustošili v sodobno urejenih svetovno znanih turističnih in zimskošportnih središčih. Zato moramo biti vedno v zasneženih gorah skrajno previdni, nikoli in nikjer ne smemo precenjevati svoje opreme, znanja ali izkušenosti. V zasneženih gorah, na visokogorski smučarski turi, plezalnem ali alpinističnem vzponu ne smemo podcenjevati številnih nevarnosti. Vedno moramo imeti pred očmi, da nas lahko manjši ali večji plaz preseneči v najneugodnejšem položaju in času.

Vedeti moramo vsaj nekaj o lastnostih in zakonih snežnih padavin. Plazovi se prožijo na vseh nakloninah, poseben prikladen pa so za sprožitev večjih ali manjših

snežnih mas travnate naklonine nad drevesno mejo (nad 1800 m), kjer snežne mase nimajo opor in se zato že pri vsaki najmanjši naklonini rade sprožijo. Nevarna mesta, polna snežnih mas, moramo zelo previdno prečiti posamično, nikakor v skupinah in v isti korak, razmak med posamezniki moramo skrbno in previdno povečati. Vsako nepotrebno govorjenje, živžganje ali vpitje ter streljanje je skrajno nevarno in povzroči sprožitev snežnih mas. Lavinska vrstica je obvezna pri vsakem udeležencu, znati jo moramo tudi uporabljati. Pri prečenju nevarnih, izpostavljenih območij moramo povečati prisebnost in razdaljo, odstraniti vse, kar bi nas utegnilo ovirati pri reševanju izpod mas snega (zapestne zanke, smučarske palice, nahrbtnik in vezi pri smučeh). Nevarna območja, ki so nagnjena in polna večjih količin snega, ne smemo prečiti spodaj, ali v sredi, temveč čim višje pod skalnimi roglji, pečmi ali stenami, da ne prerežemo snežne gmote nad seboj.

Pri nameravani smučarski turi moramo vedno misliti na srečen konec. Dobro moramo poznati letno konfiguracijo terena, vse udeležence ture ali vzpona moramo pravilno raz-

deliti po opremini in moralnih ter fizičnih sposobnostih. Najslabši morajo slediti vodniku, na začetku mora biti vedno najboljši in najbolj izkušen, ki z vsemi čutili skrbno opazuje vso okolico in vsako najmanjšo spremembo v temperaturi in snegu.

V primeru lavinske nesreče nikoli in nikjer tudi v najtežjih situacijah ne smemo izgubiti glave in prisebnosti. Kljub ledenemu mrazu in brezupnemu položaju in morebitnemu pojavu novih plazov ali drugih nevarnosti moramo biti najprej dober tovariš in plemenit, vztrajen in požrtvovalen reševalec. Kljub strahu, mrazu, utrujenosti in pojavu novih nevarnosti moramo disciplinirano pristopiti k iskanju in reševanju pogrešanih in ponesrečenih. Delo mora biti organizirano, disciplinirano in vztrajno do končnega uspeha. Po potrebni pomoči in tehnični opremini moramo poslati vedno dva s pismenim sporočilom. Ko se pojavi plaz, moramo budno slediti poti, kam nosi plaz ponesrečenca, takoj moramo označiti mesto, kjer smo ga zadnjič opazili. Iskanje se mora začeti takoj brez odlašanja tudi z najbolj primitivnimi sredstvi, s smučmi ali rokami ali kakor koli.

Ure, minute ali sekunde so zelo skopo odmerjene v boju z belo smrtjo. Velika verjetnost je, da snežna gmota nosi ponesrečenca na rob plaz ali ga pusti v kakšni kotlinici ali za skalnim bolvanom ali drevesom, kjer se sila in brzina plaz oslabi. Pri iskanju moramo vedno postaviti zanesljivega in izkušenega stražarja in opazovalca, ki opozarja reševalce na morebitne pojave novih plazov. Ko dobimo zasutega ponesrečenca, mu moramo najprej obvezno očistiti dihalne organe in dihalne poti, šele pozneje moramo pričeti z obveznim umetnim dihanjem. Še preje pa ugotovimo morebitne poškodbe ponesrečenca, ali so udi polomljeni, poškodovani ali zmrznjeni. Ne nuditi umetnega dihanja s poškodovanimi ali zmrznjenimi rokami ali rebri, pljuči.

Ze uvodoma smo rekli, da je mesec marec mesec lavinskih nesreč in katastrof, zato moramo vse ljubitelje in obiskovalce zasneženih gor resno opozoriti na velike in številne nevarnosti. Seznaniti ter oborožiti jih moramo s maksimalno mero previdnosti in znanja, s katerim bodo uspešno odstranjevali in preprečevali nevarnosti in reševali ponesrečene. Žuro

Kako se ocenjuje umetniška fotografija?

Zadnji čas, posebno po republiški razstavi fotografij v Kranju, je mnogo govora o ocenjevanju fotografij za razstavo. Zato hočem pojasniti vsem, zakaj in kako se ocenjuje posamezna fotografija.

Pri ocenjevanju umetniških fotografij komisija upošteva troje bistvenih stvari in to: vsebino, kompozicijo in končni izdelek.

Po vsebini in obliki mora biti ta ljudska. Obravnavati mora vse, kar prihaja neposredno iz ljudstva iz naroda v umetniški, toda lahko razumljivi obliki. V kvalitetni

umetniški obliki mora posredovati izsledke, dognanja in izkušnje med ljudstvom in narodom. S svojo vsebino mora učinkovati na človeka, razvijati njegov čut za lepoto, oblikovati človeško plemenitost ter pomagati pri vzgoji ljudstva v duhu patriotizma in ljubezni do človeka in skupnosti. Pri presojanju in ocenjevanju umetniške fotografije se v prvi vrsti vprašamo, kako je posamezno delo, ki ga želimo ocenjevati, odgovorilo na naloge, ki jih ima umetniška fotografija. Kot vsebino slike mislimo v glavnem vodilno

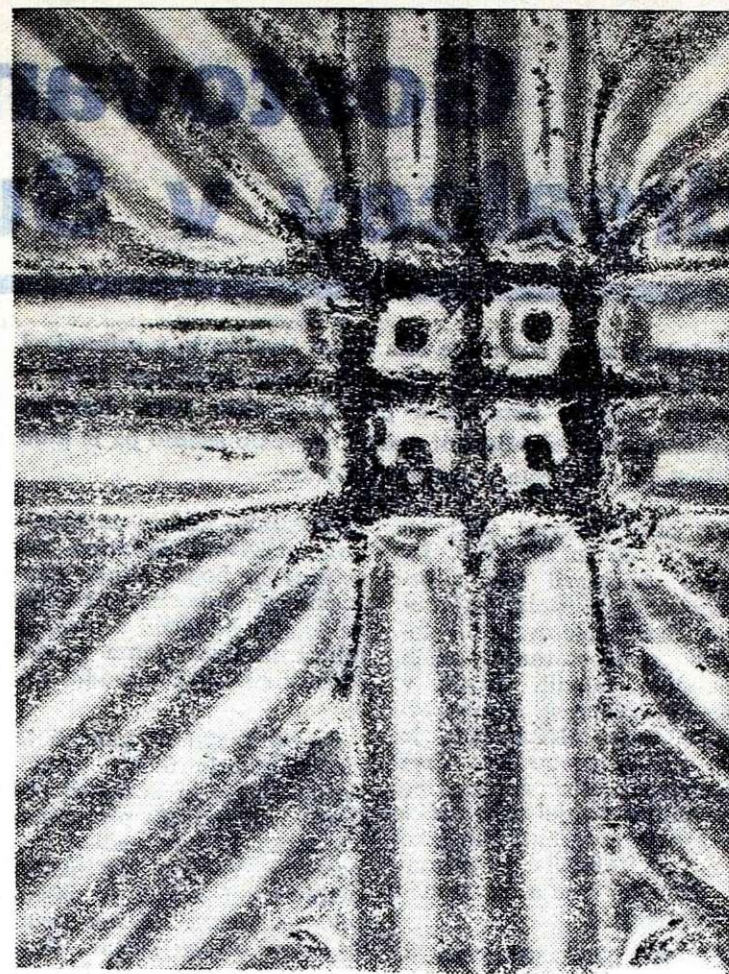
misel, dojem, idejo, ki jo je hotel umetnik podati. Vsebinsko moramo oceniti po kvaliteti, to je, ugotoviti moramo, ali vpliva vodilna misel, ideja, doživetje, impresija itd. na duha, ali vzgaja in razvija čut za lepoto, ali oblikuje morda kakšno progresivno odkritje.

V zvezi s tem pa se takoj pojavi že novo vprašanje, ali je avtor slike podal izvirno zamisel kot prvi ali jo samo ponavlja. To pa se že nanaša na originalnost slike.

Pod kompozicijo slike spada zavestno načrtna zgradba slike, ki naj temelji na harmoniji vseh razmerij. Kompozicija ni slučajno prikazovanje predmetov, dogodkov, doživetij, ampak s posebnim čutom zavestno in načrtno ustvarjena skladnost, pravičen odnos med posameznimi linijami, masami, oblikami, svetlobami, sencami itd. S kompozicijo krepimo izraževalno moč slike, posebno če dosežemo skladnost, harmonijo med oblikovalnimi elementi in vsebino, oziroma idejo, ki jo hočemo izraziti. Pri kompoziciji pa ločimo: horizontalno kompozicijo, ki nam določa razvrstitev elementov v horizontalni smeri, vertikalno kompozicijo, diagonalno in krožno. Kot tretji činitelj pri presojanju slik je končna izdelava ali tehnična izvedba.

Fotografska tehnika in kemija, raznovrstni fotografski material, specialni objektivni in dragi tehnični pripomočki omogočajo izražanje v kvalitetni umetniški obliki. Pogoj za to pa je popolno obvladovanje fotografske tehnike in temeljito poznavanje zelo obsežnega fotografskega medija. Pri ocenjevanju slike pregle damo torej vse tehnične možnosti, ki so bile avtorju dane od snemanja prek vseh fotografskih postopkov, do končne pozitivne retuše ter presodimo, koliko je znal izkoristiti te možnosti v prid vsebini, originalnosti in kompoziciji slike.

Nekateri prisojajo prvo mesto tehniki slike, drugi spet vsebini, ali pa vrednotijo vse štiri točke popolnoma enako, kar se ne obnese v vseh primerih. Vsako teh stališče se da na svoj način zagovarjati, zato prepustimo dokončno vrednotenje teh štirih točk motivu samemu pri individualnem ocenjevanju. Izidor Trojar

Umetniški fotografiji na sliki, ki je svojstvena kompozicija, je avtor Izidor Trojar dal naslov MISEL.

Rezultati tekmovanja za Finžgarjevo bralno značko

Ko je današnji mlad človek vedno bolj izpostavljen vplivom dvomljive kulturne vrednosti, pa naj si gre za raznovrstne komercialne revije in časnike, filme nasilja, plehke zabavno glasbene oddaje in druga sredstva za poneumljanje človeka, mnogo razmišljamo o tem, kako bi mlade ljudi pridobili za dobro knjigo. Ena od oblik sistematične skrbi za vsestransko razvijanje otrokovega duhovnega sveta je prav gotovo tekmovanje za bralno značko. Razširjeno je po vsej Sloveniji in ima namen zblížiti mlade ljudi s knjigo, za katero se prostovoljno odločijo, in jim približati etične vrednote tako, da bodo postale njihova trajna last.

Bralna značka, ki se je uveljavila v jeseniški in radovljiški občini, ima podobo pisatelja Frana Saleškega Finžgarja. Tekmovanje za bralno značko razpiše v začetku šolskega leta jeseniška podružnica Slavističnega društva Slovenije. Hkrati objavi seznam del pretežno iz slovenske, nekaj pa tudi iz jugoslovanske in svetovne književnosti. V glavnem so to najboljše mladinske knjige, ki jih imajo šolske in občinske knjižnice dovolj na zalogi. Vsebinsko knjig ustreza posameznim starostnim stopnjam otrok od vključno tretjega do osmega razreda osnovne šole. Vsaka tekmovalna stopnja obsega sedem do osem knjig, ki jih tekmovalec prebere v prvem polletju šolskega leta, nakar pred posebno komisijo v pogovoru pokaže, kako se je v knjigo poglobil. Mlajši tekmovalci reproducirajo predvsem vsebino, s starejšimi pa se učitelji pomenijo tudi o osebah, ideji in pisatelju.

Na spominski dan pisatelja F. S. Finžgarja, letos ob stoletnici njegovega rojstva, je prejelo v tem šolskem letu 458 tekmovalcev prve tekmovalne skupine pohvalo za branje, 165 tekmovalcev bronasto značko, 442 tekmovalcev srebrno značko, zlato značko pa je pridobilo 313 učencev. Posebno priznanje v obliki knjige je osvojilo 24 učencev, ki so lani že prejeli zlato značko, pa so želci s tekmovanjem nadaljevati. Skupno je v letošnjem šolskem letu tekmovalo 1402 učencev, kar pomeni 29,9 % vseh učencev od 3. do 8. razreda v jeseniški in radovljiški občini.

V zadnjih šestih letih, od kar je na našem območju zaživel bralna značka, je bilo vključenih v tekmovanje 6818 učencev, in sicer v posameznih šolskih letih takole:

Šol. leto:	Štev. tekmovalcev:	% zajetih učencev:
1965/66	362	6,7
1966/67	797	16,1
1967/68	1202	23,0
1968/69	1528	31,6
1969/70	1527	31,7
1970/71	1402	29,9

Če računamo, da je vsak tekmovalec prebral v povprečju 7 knjig, potem so v teh letih pobrali kar 47726 kvalitetnih mladinskih knjig, hkrati pa so se na zaključnih slovesnih prireditvah srečali z mnogimi še živečimi slovenskimi pisatelji in ilustratorji, kar predstavlja za mlade bralce enkratno doživetje. Tako množična kulturna manifestacija ne bo ostala brez odmeva v doraščajoči mladini, ki bo prav gotovo ostala zvesta lepi knjigi.

Trboveljčani na Javorniku

DPD Svoboda Javornik že petnajst let tesno sodeluje z društvom Svoboda Trbovlje II. V prejšnjih letih so bili zelo tesni stiki med obema zboroma, v zadnjem času pa je — pomembna izmenjava obiskov obeh igriških skupin.

Mladinsko gledališče DPD Svoboda Trbovlje II je vrnilo obisk preteklo soboto in se predstavilo z igro — odrskim delom avtorja Štefana »Včeraj popoldne«. Predstavo si je ogledalo okrog 120 ljudi, ki so bili z izbiro aktualne igre in tudi z izvedbo zelo zadovoljni. Igra je v nekem

smislu obtožba današnjega hitrega tempa življenja, ki marsikateri družini povzroča neprijetne težave. Zaradi tega, ker je vse opravljeno v naglici, starši pogosto zanemarjajo svoje otroke in se jih spominjajo takrat, ko je žal že prepozno.

Ansambel, ki ga vodi režiserka Nanda Gučkova, je sestavljen samo iz mladih ljudi, ki imajo veselje do gledališča. Kot je povedala režiserka, bodo začeli s študijem igre JURČEK in bodo v kratkem spet gostje na Javorniku.

Sejem rabljene fotografske opreme

Vedno več je ljudi, ki se ukvarjajo s fotografijo in začno fotografirati z enostavnim aparatom. Po nekaj poslikanih filmih, ko vidijo, da »gre«, se nemalokateri odloči za boljši, seveda dražji aparat. Potem je treba dokupiti še svetlomer, stojalo ali bliskovno luč.

Foto klub Janez Puhar Jesenice ima v načrtu organizacijo sejma rabljene fotografske opreme. Na sejmu bo vsak, tudi nečlan kluba, lah-

ko kupil ali prodal svoj fotografski arzenal po zmerni ceni. Foto klub poziva vse, da prinesejo na sejem fotoaparate, svetlomere, stojala, objektivne, povečevalnike, razvijalne banjice in drugo. Sejem bo v prostorih gimnazije v dneh 17. in 18. marca od 16. do 19. uri. Foto klub želi s sejemom pomagati ljudem, da pridejo hitreje in ceneje do fotoaparata, s katerim bodo napravili uspešne posnetke v črno-beli ali barvni tehniki.

Pevski zbor Jesenice gostuje v Mojstrani in Kranjski gori

Danes popoldne se bo pevski zbor Jesenice predstavil v avli osnovne šole v Mojstrani, nato pa še v Kranjski gori. Oba koncerta organizira ZKPO občine Jesenice

in osnovna skupnost glasbene mladine. Kljub temu, da sta oba koncerta namenjena šolski mladini v Zgornjesavski dolini, pričakujemo, da se jih bodo udeležili tudi številni odrasli ljubitelji narodne in

umetne pesmi. Zborovodja prof. Milko Škoberne bo predstavil vse tri zборе, na sporedu pa so dela Försterja, Srebotnjaka, Simonitija, Gobca, Smetane, V. Mirka, Boštjančiča in drugih avtorjev.

Gostovanje drsalcov v Subotici

Letošnja drsalna sezona je bila dokaj živahna in v primerjavi s preteklimi ena najbolj uspešnih. Poleg izrednega vpisa v drsalno šolo je pomemben premik v delu DKK Jesenice navezava stikov s celjskimi drsalci, preteklo soboto pa je klub razširil te stike celo z daljno Subotico.

Že prvi pismeni stiki so pokazali, da je UO DKK Jesenice vzpostavil stik z organizatorji, ki vedo, kaj hočejo. Brez zapletov je bil dogovor o gostovanju naših predvsem mladih drsalk v Subotici sklenjen. Vadbena revijske točke »KRANJCI« je bila spričo preostalega časa intenzivna, štiri dekleta pa so »pilila« svoje solo točke za prosti program. Revijsko točko »KRANJCI« je pripravil tehnični vodja in trener Robert Gorše.

Pretekli petek, nekaj po 20. uri, se je mala jeseniška kolonija odpravila na dolgo in kar naporno potovanje. V soboto dopoldan pa so jih na kolodvoru v Subotici že sprejeli prijazni gostitelji s šopkom rož. Ta presenetljiva pozornost gostiteljev je po svoji prispevala, da smo pozabili na utrujenost in dolgo pot.

Popoldan pa je bila ob 16. uri drsalna prireditev pod geslom: »Veseli mladine na ledu«. Na umetnem drsališču, ki je v bližini železniške postaje, se je zbralo prek 3000 mladih gledalcev. Prireditev je vsebovala 20 točk, nastopala pa je šolska mladina desetih subotičkih šol z različnimi revijskimi sestavami kot Veseli Mehikanci, Bunjevačko kolo, itd., itd.

Od naših se je prva predstavila mala Magda Potočnik. Publika jo je bučno pozdravila in na koncu nagradila z aplavzom. V določenih presledkih so od Jeseničank nastopile še Taja Brunček, Nataša Brun in Eva Pavliček. Dekleta so izvedla svoj drsalni program, verjetno najboljšega v letošnji sezoni, kljub temu da drsalna ploškev ni bila tako gladka kot so jo vajene doma. Za svoj nastop so mlade Jeseničanke pozele navdušeno priznanje številnega občinstva.

V predzadnji točki je nastopila naša skupina »KRANJCI«, ki so jo sestavljali trije »fantje« in šest deklet v gorenjski narodni noši. No, moramo priznati, da nas je malo skrbeo, kako se bodo naši Kranjci držali, kako bodo izvedli svoj program. Ko so zaključili, se je prvi nasmehnil Gorše. Pa tudi ostalim iz spremstva je bilo v zadovoljstvo. Naše je mlado občinstvo nagradilo z aplavzom, ki so ga resnično zaslužili. Tej točki je sledil krajši ceremonijal na ledu, ko

so gostitelji našim zastopnikom poklonili košarico nageljnov in bogat album znamenitosti Subotice, naši pa so se jim oddolžili s plaketo talilca in lutko fanta in dekleta v gorenjski narodni noši.

Po tej kratki slovesnosti je sledila zadnja točka, resnično obsežnega in za mlado občinstvo zanimivega programa. Ta točka je bila nadvse impresivna. Več kot 200 mladih drsalcov ter drsalk je nastopilo na pesem Arsena Dediča »Vsi otroci sveta«. Naši »KRANJCI« so ostali kar na ledu in so se v tej množični točki prav dobro znašli, ko so po skupinah drsali v polzastih zavojih.

Zvečer, pri večerji, so se domači izkazali z darili na-

šim mladim drsalkam in spremstvu. V nedeljo zjutraj nam je ostalo zelo malo časa za ogled kulturnih in zgodovinskih znamenitosti Subotice. Kmalu po 10. uri smo se poslovili od svojih novih prijateljev. Vse kaže, da jeseniški drsalci niso bili zadnji v Subotici.

To prijetno potovanje pa nam je hkrati koristilo za izmenjavo obojestranskih izkušenj. Prepričani smo, da bo Subotica kmalu postala pomembno središče umetnostnega drsanja pri nas. To sklepamo po njihovih načrtih in zavzetosti njihovih športnih delavcev. In ne samo to. Tudi objektivni pogoji govorijo za tako orientacijo, to je umetno drsališče, namenjeno izključno za mladino. Razmišljajo tudi že o strehi.

Tako so jeseniški drsalci zaključili letošnjo sezono šele v Subotici, ki se je bodo še in še prijetno spominjali.

—rn

Šele sedaj uradni rezultati iz Švice

Ko smo v dneh svetovnega prvenstva v umetnostnem drsanju, ki je bilo v Švici, večkrat slišali od naših televizijskih pa tudi časopisnih reporterjev pritožbe in razočaranja nad organizacijo, smo se udeleženci evropskega prvenstva v kegljanju na ledu vsekakor lahko strinjali z objektivnostjo te kritike.

Tudi nam ostaja Tarasp v slabem spominu s polno mero upravičene kritike nad organizacijo EP 1971 v Švici.

Ni naš namen, da bi danes kritizirali vse drobne pomanjkljivosti, ki se pač lahko ob večjih prireditvah pripetijo vsakemu organizatorju, vendar gre za velike napake in pomanjkljivosti, ki si jih prireditelj v nobenem primeru ne more in ne sme dovoliti, ter zanje tudi resni opravičila.

Prav je, da danes, ko objavljamo šele sedaj prejete uradne rezultate EP, povemo samo dvoje takih nedovoljenih in neopravičljivih napak, ki so si jih švicarski organizatorji pač dovolili.

Ob našem prihodu v Tarasp smo kaj kmalu opazili, da prireditveni prostor (igrišče) nima naše jugoslovanske zastave. Šele po naši za-

hitevi in izjavi, da bomo sodelovanje odpovedali, so čez noč, na predvečer pričetka tekmovanja, »našli« naše zastave v St. Moritzu.

Še večjo nesramnost smo doživeli ob zaključku prireditve, to je ob razglasitvi zmagovalcev. Kljub temu, da smo predstavniki že dan prej dali na njihovo zahtevo točno število udeležencev vsake reprezentance na tem ceremonijalu, je bila dvorana, kljub našemu točnemu prihodu, zasedena. Ko smo od prireditelja zahtevali za jugoslovansko reprezentanco ustrezen prostor, so nam pojasnili, da zaradi pomanjkanja prostora ne morejo naši želji ugoditi. Naša reprezentanca je kompletno s člani vodstva demonstrativno zapustila prireditvene prostore ter zjutraj odpotovala v domovino. Isto je doživela tudi reprezentanca Italije. Zato nismo prejeli uradnih rezultatov EP 1971. Šele na pritožbo naše zveze mednarodni federaciji IFE smo 26. 2. 1971 prejeli uradne rezultate od švicarske zveze. Prepričani smo, da se kaj takega ali vsaj podobnega pri nas ni in ne more dogoditi.

Doseženi rezultati vsekakor niso zadovoljivi, predvsem ne v moštvenem tekmovanju. Težko je analizirati vzroke tako slabega uspeha.

Od 20 moštev so se ekipe jugoslovanske reprezentance uvrstile na 13. mesto (Balnarski klub Jesenice) s 17 točkami (kol. 0.765), na 14. mesto (ekipa Murka Jesenice) s 14 točkami (kol. 0.766), na 16. mesto (KKnL Bled) z 11 točkami (kol. 0.633) in 17. mesto (Jesenice — Langus) z 10 točkami (kol. 0.518).

Vsekakor pa so uspehi in rezultati v tekmovanju na bližanje in zbijanje zelo dobri. Če upoštevamo to, da je pri tem tekmovanju tekmovalo 60 izbranih tekmovalcev, predvsem iz Avstrije in ZRN, potem je uvrstitev našega Rudija Šapka z Jesenic z 81 točkami na peto mesto do kaj dobra. Na 22. mesto se je uvrstil Stanko Pulec z 68 točkami, na 26. mesto Rudi Plesničar s 63 točkami, na 27. mesto Mirko Vovk z 61 točkami, itd.

Tudi v metu na daljavo (24 tekmovalcev), kjer je prvo mesto osvojil tekmovalac ZR Nemčije Maks Kreuzer z daljavo 191,75 m, je uspeh našega reprezentanta Božota Jemca iz blejskega kluba več kot zadovoljiv. Z daljavo 173,44 m je zasedel 7. mesto, ostali pa so se uvrstili: 18. Anton Kozelj (Bled) 138,38 m, 19. inž. Franc Žerjav (Kranjska gora) 135,56 m, 20. Cveto Bučinel (Balnarski klub Jesenice) 132,44 m in Rudi Plesničar (BK Jesenice) 129,20 m.

Edi Cenček

Sankači na tekmovanju za pokal narodov

V Königsseeju pri Berchtesgadenu (ZRN) je bilo 20. in 21. februarja tekmovanje za pokal narodov, ki se ga je udeležilo 14 tekmovalcev in 45 tekmovalcev iz 8 držav, med njimi so bili tudi trije Jugoslovani.

Umetna sankaska proga v Königsseeju je ena najlepših, zaradi velikih poprečnih hitrosti pa tudi ena najtežjih na svetu. Dolžina tekmovalne steze je 1114 metrov z višinsko razliko 117 metrov in poprečnim padcem 11 %. Na njej je skupno 14 ovinkov, med njimi je vsekakor najtežji dvojni »S« ovinek in ciljni ovinek v obliki lasne igle. Start za ženske in dvosede je med četrtim in petim ovinkom, proga je dolga 900 metrov z višinsko razliko 90 metrov in poprečnim padcem 10 %.

Vse do letos je bila je bila to edina proga na svetu, ki ima naprave za umetno hlajenje. Vsa proga je betonska in nekoliko dvignjena od tal zaradi boljše toplotne izolacije. Vanjo je vgrajenih okrog 60 km cevi, po katerih pet agregatov s skupno močjo 550 KW poganja 20 ton amonijaka. Led na progi lahko vzdrži temperature do plus 15°C in je proga uporabna 5 do 6 mesecev na leto. Zaradi trdega ledu so seveda hitrosti izredno velike. Rekordna poprečna hitrost znaša 88 km/h, tekmovalci pa v nekaterih delih proge dosegajo hitrosti prek 150 km/h. Težnost tekmovalca v ciljnem ovinku,

ki ima obliko lasne igle in je dolg 80 metrov, pa je 3 sekunde, kolikor časa vozi tekmovalac skozenj 4,5 krat večja od normalne. Ker je proga za hlajenje precej dolga in speljana po različnem terenu, so jo razdelili na pet delov in vsak agregat hladi svoj del, avtomatika pa skrbi, da je proga enako ohlajena.

Seveda pa to niso vsi superlativi s katerimi se ponaša ta proga. Ob njej je za okrog 50 KW živosrebrnih žarnic, ki poskrbijo da je tudi ob nočnih tekmovanjih proga enakomerno osvetljena. Deset TV kamer, ki so pritrjene na stebrih ob progi, je povezano z monitorji v ciljni kabini tako da vodja tekmovanja kontrolira vso progo. Na enajstem večjem monitorju pa spremljajo tekmovalca, ki s fototelicami avtomatsko preklaplja posamezne kamere, istočasno pa elektronski računski stroj beleži vmesne čase in končni rezultat. Celotni trening ali tekmovanje pa snemajo tudi na magnetoskop K vsemu temu pa spada seveda tudi cena proge, ki znaša 4,5 milijonov DM.

Tekmovanja za pokal narodov so se pod vodstvom trenerja Janeza Hrovata udeležili Kati Ovsenek iz Trziča in Jože Dovjak ter Boris König z Jesenic. Medtem ko sama proga za Kati Ovsenek ni predstavljala posebnih težav, saj je na njej že vozila, je bilo težje Borisu Königu, ki je tokrat prvič tekmoval na umetni progi, nekoliko manj pa

Jožu Dovjaku, ki je sicer drugič na umetni progi, vendar na tej prvič.

Pri tekmovalkah je nastopilo 14 reprezentantk iz štirih držav in so vse zaključile tekmovanje. Od 45 tekmovalcev iz osmih držav pa je zaključilo tekmovanje le 29, vsi ostali pa so zaradi poškodb odstopili, oziroma so bili diskvalificirani.

Pri tekmovalkah so vsa tri prva mesta zasedle tekmovalke ZRN. Na prvem mestu je bila letošnja svetovna prvakinja Elisabeth Demleitner, druga je bila Christa Schmuck in tretja Gisela Otto. Naša tekmovalka Kati Ovsenek pa je zasedla 13. mesto.

Pri tekmovalcih je bila borba za prva mesta izredno izenačena, vendar je že v prvem teku za nekaj stotink povedel olimpijski prvak Avstrijec Manfred Schmid in na koncu zasedel prvo mesto, drugi je bil njegov rojak, večkratni svetovni prvak Josef Feistmant, tretji pa član ekipe ZRN Hans Brandtner. Med našimi je bil po prvem teku najboljši Jože Divjak na 35. mestu. V drugem teku pa ga je okrog sto metrov pred ciljem pri hitrosti okrog 90 km/h v ovinku obrnilo in je padel, k sreči brez poškodb, ker pa so mu sanke ušle skozi cilj je bil diskvalificiran. Naš drugi tekmovalac Boris König je vozil previdno in je bil zadnji na 29. mestu, ker je 16 tekmovalcev odstopilo, oziroma so bili diskvalificirani.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

13. in 14. marca amer. ital. barvni film ŽIVIM ZA TVOJO SMRT, v režiji Duscha Tesarija, v glavni vlogi Guliano Gema, ob 17. in 19. uri.

15. marca nem. jug. barvni CS film SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA, v režiji dr. Harolda Reinla, v glavni vlogi Pierre Brice, ob 17. in 19. uri.

16. in 17. marca amer. barv. film MRTVAKI NE PLACUJEJO DOLGOV, v režiji George Marschala, v glavni vlogi Jerry Luis, ob 17. in 19. uri.

18. marca angl. barvni film KAJ JE NOVEGA MUCKA, v režiji Cliva Donnera, v glavni vlogi Peter Sellers, ob 17. in 19. uri.

19. marca angl. barvni CS film JOANNA, v režiji Michaela Sarneja, v glavni vlogi

Genevieve Waite, ob 17. in 19. uri.

20. marca nem. barvni film BALZACOVE GREŠNICE, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

13. in 14. marca amer. barv. film MRTVAKI NE PLACUJEJO DOLGOV, ob 18. in 20. uri.

15. in 16. marca amer. ital. barvni film ŽIVIM ZA TVOJO SMRT, ob 18. in 20. uri.

17. marca angl. barvni film KAJ JE NOVEGA MUCKA, ob 18. in 20. uri.

18. in 19. marca amer. barv. film UPOR KAZNJENCEV, ob 18. in 20. uri.

20. marca angl. barvni film MISIJA MARKS, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

13. marca amer. barvni film UJETNIKI VESOLJA.

14. marca amer. barvni film AFERA METROPOLITANSKE POLICIJE.

17. marca amer. ital. barvni film ŽIVIM ZA TVOJO SMRT.

20. marca amer. barvni film UPOR KAZNJENCEV.

Kino KRANJSKA GORA

13. marca ital. barvni film ZAROTNIKI SVOBODE.

14. marca amer. barvni film UPOR KAZNJENCEV.

16. marca nem. jug. barvni CS film SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA.

18. marca amer. barvni film MRTVAKI NE PLACUJEJO DOLGOV.

20. marca amer. ital. barvni film ŽIVIM ZA TVOJO SMRT.

Kino JAVORNIK — DELAVSKI DOM

13. marca amer. barvni film AFERA METROPOLITANSKE POLICIJE, ob 19. uri.

14. marca nem. jug. barvni CS film SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA, ob 17. uri, ob 19. uri ital. barvni film ZAROTNIKI SVOBODE.

17. marca amer. barvni film UPOR KANJENCEV.

20. marca amer. barvni film MRTVAKI NE PLACUJEJO DOLGOV, ob 19. uri.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sindikalnemu odboru upravnih služb za podporo, ki so mi jo dodelili ob dnevu žena.

Ivica Lapajne
knjigovodstvo HVŽ

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru upravnih služb se iskreno zahvaljujem za denarno podporo ob dnevu žena.

Marija Šest
knjigovodstvo HVŽ

ZAHVALA

Vsem sodelavcem iz vozovne delavnice, ki so me obiskali, se najlepše zahvaljujem in jim želim sreče in zdravja pri nadaljnjem delu.

Sodelavec
Janez Avguštin

ŽIVIM ZA TVOJO SMRT je western ameriško-italijanske proizvodnje. Osnovni motiv filma je kraja konj, ki jih je delovna družina s težavo vzredila in zasledovanje tatov. Film je posnet v izredno lepem naravnem okolju, ki mu barva filma daje še poseben čar. Film je te dni na sporedu v naših kinematografih.

PLANINSKO DRUŠTVO JESENICE

razpisuje

za Tičarjev dom na Vršiču naslednja prosta delovna mesta:

2 KUHARICI
2 SERVIRKI
1 SOBARICA

Za servirke je zaželeno vsaj delno znanje nemščine oziroma italijanščine. Prijavijo se lahko tudi osebe, ki nimajo kvalifikacije, imajo pa veselje do tega dela. Osební dohodki po dogovoru in pravilniku društva. Prijave pošljite na naslov: PLANINSKO DRUŠTVO JESENICE, 64270 Jesenice, Cesta železarjev 1.

Priznanje ŠD Jesenice SK
Mojstrani ob 50-letnici

Na osnovi potreb po žerjavovodjih v obratih, objavljamo interni

RAZPIS

za prijavo kandidatov za žerjavovodski tečaj

Pogoji za sprejem v tečaj:

- dokončanih 6 razredov osnovne šole;
- da psihofizično ustrezajo zahtevam delovnega mesta za žerjavovodjo.

Vsi kandidati, ki bodo ustrezali pogojem razpisa, bodo morali opraviti zdravniški in psihološki pregled.

Na razpis se lahko prijavijo tudi ženske, ki so zaposlene v železnarni.

Prijave z rojstnimi podatki, šolsko izobrazbo in o zaposlitvi na delovnem mestu v obratu, morajo interesi predložiti do 20. 3. 1971 na kadroviski sektor.

KADROVSKI SEKTOR

OPOZORILO GRADITELJEM STANOVANJSKIH HIŠ PRED NAKUPOM ZEMLJIŠČ

Skupščina občine Radovljica želi opozoriti vse tiste, ki nameravajo graditi stanovanjske in počitniške hiše na območju občine ter v ta namen kupujejo zemljišča za tako gradnjo, na naslednje:

Kdor želi graditi stanovanjsko hišo ali počitniško hišico na območju občine Radovljica ter si v ta namen pridobiti potrebno zemljišče, naj

OBVEZNO PREVERI NA ODSEKU ZA GRADBENE IN KOMUNALNE ZADEVE SOB RADOVLJICA ALI NA ZAVODU ZA URBANIZEM BLEJ,

če je tisto zemljišče zazidljivo za tako gradnjo.

Zadnje čase se pogosto dogaja, da graditelji stanovanjskih in počitniških hiš predhodno kupujejo nezazidljiva zemljišča ter nato žele izsiljevati od pristojnih organov SOB Radovljica lokacijska oziroma gradbena dovoljenja. Pristojni organ SOB Radovljica opozarja vse gradbene interese, da v nobenem primeru ne bo izdal lokacijskega ali gradbenega dovoljenja za gradnjo na zemljiščih, ki niso predvidena za gradnjo stanovanjskih in počitniških hiš.

Zato priporočamo vsem navedenim interesentom, da v lastnem interesu postopajo po zgoraj navedenem navodilu.

SKUPŠČINA OBČINE RADOVLJICA
Oddelek za gospodarstvo in finance

OBVESTILO

Obveščamo vse sodelavce, ki so že koristili gradbeno posojilo, katerega jim je odobrila železarna Jesenice, da dvignejo svojo tehnično dokumentacijo (gradbeni načrt in drugo) pri tov. Alojzu Bernetiču, bivša stavba pokojninskega zavoda, I. nadstropje, soba 37.

Kadroviski sektor

Na podlagi sklepa Skupščine republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev SR Slovenije, sprejetega na 23. seji, dne 20. 6. 1966, razpisuje komisija za odobravanje sklepanja kreditnih pogodb posameznim interesentom, ustanovljena pri Društvu upokojencev, naslednji

N A T E Č A J

Iz sklada republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev SR Slovenije se razpisuje iz sredstev za področje občine Jesenice posojilo v višini 100.000 novih dinarjev. Sredstva se bodo odobraval kot posojilo upokojencem in invalidom za adaptacijo neprimernih stanovanj, oziroma za graditev ali nakup stanovanj za svoje potrebe na območju občine Jesenice.

1. Kredit se bo odobral do največ 10.000 novih dinarjev, ob lastni udeležbi do najmanj 30 % predračunske vrednosti gradnje, z najdlje 10-letno dobo vračanja in z 2,5 % obrestno mero.

2. Borcem NOV se pod pogoji iz prejšnje točke odobri kredit za dobo vračanja najdalj 20 let z 1,5 % obrestno mero.

3. Za odobritev posojila morajo prosilci predložiti:

a) gradbeno dovoljenje z gradbenim načrtom in predračunom, kadar želi upokojenec ali invalid adaptirati oz. zgraditi lastno stanovanje;

b) administrativno prepoved v 2 izvodih;

c) potrdilo o višini mesečnih prejemkov.

Razpis traja od 15. do 31. marca. Vloge je treba dostaviti na naslov: Društvo upokojencev Jesenice — in to v zaprti kuverti. Na kuverti je treba vidno označiti »Komisiji za odobravanje posojil«.

Komisija za odobravanje sklepanja kreditnih pogodb pri Društvu upokojencev Jesenice

XI. pokal mesta Jesenic

Na XV. mednarodnem sankaškem tekmovanju za prehodni pokal mesta Jesenic v nedeljo, 7. t. m. na naravni progi pri Savskih jamah, je sodelovalo 89 tekmovalcev. Na startu je bilo 18 žensk in 71 moških ter 17 dvojic iz 11 klubov Avstrije in Jugoslavije. Pri članicah je nastopila tudi zmagovalka pokala Evrope 1971 in drugo uvrščena na letošnjem prvenstvu Evrope avstrijka Anne-Marie Ebner. V ekipnem delu tekmovala tudi zmagovalka pokala Evrope 1971 in drugo uvrščena na letošnjem prvenstvu Evrope avstrijka Anne-Marie Ebner. Pri članicah pa so nastopili med prvo deseterico letošnjega prvenstva Evrope uvrščeni avstrijci Lexer, Flacher in Ortner. V ekipnem delu tekmovala je sodelovalo 10 ekip domačih klubov, vsako ekipo pa so sestavljali trije člani, ena članica ali mladinka in en mladinec. Tekmovalna proga v dolžini ca 650 m z 12 zavoji je bila kljub predhodnim snežnim padavinam dobro pripravljena. Tekmovalci so v skupini enosodov kot tudi v skupini dvosodov opravili po dve vožnji.

Med 10 članicami je s startno številko 1 zmagala avstrijka Ebnerjeva s skupnim časom 1.54.4 min, saj je v obeh tekih dosegla čas izpod 1 minute, z doseženim skupnim časom pa bi v članski konkurenci zasedla šesto mesto.

Med 8 starejšimi člani je bil vsekakor najbolj zadovoljen nekdanji najboljši jeseniški tekmovalac Milan Ulčar, ki je z dvema solidnima vožnjama in skupnim časom 2.07.6 min. za 1,2 sekunde premagal stalnega rivala Milana Česna iz Tržiča ter poleg osvojenega prvega mesta prejel tudi pokal občinske športne zveze Jesenice, kot najboljši tekmovalac občine Jesenice.

Pri članih je bila tokrat konkurenca največja. Vse tri avstrijske favorite je z odlično vožnjo že v prvem teku presenetil njihov rojak Helmut Kleinhof, saj je v tem teku postavil najboljši čas dneva 0.52.0 min., soliden pa je bil tudi v drugem teku in tako s skupnim časom 1.47.5 min. zasedel prvo mesto. Tudi ostala tri mesta so med 40 tekmovalci pripadla avstrijcem, tako da je bil prvi jugoslovan begunčan Štefan Zupan šele peti, jeseničan Julij Ulčar pa je zasedel šesto mesto.

Pri mladincih je imel jeseničan Brane Štefelin v drugem teku nekaj smole in je moral svoje vodstvo iz prvega teka prepustiti tržičanu Perkotu, ki je bil v obeh tekih zelo soliden, avstrijec Ugner pa se je moral med 23 tekmovalci zadovoljiti s tretjim mestom.

Pri dvosedi je v borbi avstrijskih dvojic za prvo mesto krepko posegla jeseniška dvojica Ulčar — Štefelin, ki je tudi po drugem teku obdržala drugo mesto, vsem pa se je za smolo v tekmovalju enosodov oddolžil avstrijec Flacher, ki je skupno s sovozačem Kleinhofom zasedel prvo mesto.

V ekipnem delu tekmovala so bili med 10 ekipami najboljši Tržičani, ki so osvojili prvo in drugo mesto, tretja pa je bila ekipa Jesenic.

REZULTATI:

Enosedi:

Članice: 1. Anemarie Ebner — DSG Lesachtal, 1.54.4, 2. Barbka Tišler — 1.59.9, 3. Kati Ovsenek — obe TVD Tržič, 2.02.1.

Mladinke: 1. Zorka Perko, TVD Tržič, 2.07.6, 2. Marjanca Kavčič, TVD Sora, 2.14.9, 3. Marinka Jensterle, Sak Begunje, 2.17.4.

Starejši člani: 1. Milan Ulčar — SD Jesenice, 2.02.6, 2. Milan Česen — TVD Tržič, 2.03.8, 3. Milan Miklavčič — TVD Idrija, 2.03.9.

Člani: 1. Helmut Kleinhof — WSV St. Sebastian, 1.47.5, 2. Gottfried Lexer — DSG Lesachtal, 1.48.3, 3. Johann Ortner — DSG Lesachtal, 1.48.5, 4. Heinz Kleinhof — HSV St. Sebastian, 1.49.2, 5. Štefan Zupan — Sak Begunje, 1.51.8, 6. Julij Ulčar — SD Jesenice, 1.54.9, 7. Jože Zupan — Sak Begunje, 1.56.8.

Mladinci: 1. Albert Perko — TVD Tržič, 1.59.8, 2. Brane

Štefelin, SD Jesenice, 2.02.6, 3. Josef Unger — WSV St. Sebastian, 2.03.3, 4. Drago Česen — TVD Tržič, 2.04.4, 5. Peter Danilovič — SD Jesenice, 2.05.5.

Dvosedi: 1. Kleinhof H. — Flacher K. — WSV St. Sebastian, 1.59.4, 2. Ulčar J. — Štefelin B. — SD Jesenice, 2.06.8, 3./4. Kleinhof H. — Ugner J. — WSV St. Sebastian, 2.13.7, 3./4. Ortner J. — Lexer G. — DSG Lesachtal, 2.13.7, 5. Bahun J. — Česen M. — TVD Tržič, 2.14.9.

Ekipa: 1. TVD Partizan Tržič — II: 7.54.7, 2. TVD Partizan Tržič — I: 8.15.7, 3. SD Jesenice — I: 8.24.1, 4. Sak Begunje: 8.34.7, 5. SD Triglav Kranj: 8.53.1.

Slovesni razglasitvi rezultatov in podelitvi medalj v hotelu Pošta na Jesenicah v nedeljo popoldne, je prisostvoval tudi podpredsednik Sob Jesenice France Božič, ki je izročil prehodni pokal mesta Jesenic najboljši ekipi, navzoči pa so bili tudi predsednik Športnega društva Jesenice Karel Frančiškin in Tone Svetlin, kot predstavnik občinske športne zveze Jesenice in Sankaške zveze Slovenije.

Turnir za pokal SGP Sava - Jesenice

V soboto, 6. t. m. s pričetkom ob 8. uri je bil na umetnem drsališču Podmežakljo turnir v kegljanju na ledu za pokal »SGP SAVA« iz Jesenic, katerega so se udeležile tudi ekipe iz Avstrije in Italije.

Skupno je tekmovalo 10 moštev, ki so v borbi za pokal prireditelja dosegla sledeče rezultate:

1. mesto je z 18 točkami osvojilo moštvo balinarskega kluba Jesenice, 2. mesto s 15 točkami ekipa Kovinotehna z Jesenic in 3. mesto z 12 točkami ekipa SAVA I — Jesenice. Na 4. mesto se je plasirala z 10 točkami avstrijska ekipa EV Hubertus — Kentschash, dočim so 5., 6. in 7. mesto z enakim številom 8 točk, vendar različnim koli-

Dekleta uspešna na državnem prvenstvu

Nedeljskega državnega prvenstva v judu za ženske v Beogradu so se med desetimi Slovenkami udeležile tudi tri Jeseničanke in bile vse uspešne. Ivnikova je prišla v polfinale s prepričljivo zmago nad favoritinjo Prakaturovičevico iz

Vinkovca. V polfinalu pa je podlegla Popovičevi iz Beograda. Zanimivo je bilo nadaljnje tekmovalje Prakaturovičeve, ki je s popravničnimi borbami prišla do finala in bila tudi prva. Ivnikova pa deli 3. in 4. mesto v polsrednji s slovensko prvakinjo Ciglerjevo.

V poltežki kategoriji je bila Severjeva za pol razreda boljše od ostalih. Do finala je zmagala vse borbe predčasno, v finalu pa se ji je zgodila krivica. Takoj v prvih sekundah borbe je vrgla tekmičico za wazzari (7) točk. Sodnik je dal znak z roko za uspešno tehniko. Kasneje je nasprotnica Severjeva s kontratehniko dosegla isto vrednost (7 točk). Nato pa je Severjeva ves čas napadala in tekmičico trikrat vrgla za vrednost 5 točk, kar pa je še vedno manj kot 7 točk. Ob končni odločitvi je pokazal glavni sodnik na drugo tekmovalko, češ da prvi met Severjeve ni bil ocenjen s sedmimi točkami. Tako je Severjeva ostala druga.

V težki kategoriji nad 68 kg se je borila Črnologarjeva. Že v II. kolu je naletela na favoritinjo Ipavčevico iz Splita. Najprej je vodila naša z metom za 7 točk, nato je izenačila Splitčanka na 7:7, nakar je prišla Črnologarjeva v končni prijem, ki pa ga spet časomerilci niso štopali pravočasno in se je Ipavčevi v 13. sekundi uspelo rešiti. Zaradi večje aktivnosti kasneje je naša zgubila, vendar je z uspešnimi popravničnimi borbami prišla do finala, kjer sta se ponovno srečali s Splitčanko in izgubila. Tako je tudi Črnologarjeva zasedla drugo mesto.

Dobro izurjeni lavinski psi, so najboljši pomočniki v snežnih plazovih (glej zapis na 12. str.)

Odigrano II. kolo republiške lige

V okviru slovenskega kegljaškega prvenstva Slovenije je bilo v soboto in nedeljo odigrano II. kolo. Moštvo Jesenic je nastopilo v Kranju in na Jesenicah. V tem kolu je moštvo doseglo poprečen rezultat na obeh kegljiščih. Rezultat na Jesenicah je zaenkrat najboljši (1 točka), v Kranju pa šele peti (5 točk). Kegljisce v Kranju je bilo zelo slabo ogrevano in so bili pogoji za tekmovalje slabi.

V vodstvu je moštvo Triglav Kranj, ki je doseglo v Zalcu izreden rezultat 7563 ali poprečno 945 kegljev. Turk sam pa je dosegel rezultat 1010 kegljev. Triglav ima minimalno število možnih točk po 4 nastopih in sicer štiri, sledi Ljubljana Center 9 točk, Gradis Ljubljana 9 točk, Konstruktor Maribor 10 točk, Jesenice 11 točk itd.

Rezultati: V Kranju: 6898 — Frelj 793, Oblak 925, Tarman 875, Hafner J. 858, Slibar 897, Črv 850, Železnikar 805, Hafner Miha 895.

Na Jesenicah: 7105 — Jekler 838, Oblak 885, Tarman 868, Železnikar 885, Slibar 955, Črv 867, Hafner L. 914, Hafner Jože 893.

Po štirih nastopih je v moštvu Jesenic najboljši Slibar z 3160 keglji, sledi Hafner Miha 3598 in Oblak 3543.

Popravek: V prvem kolu v Mariboru Železnikar ni podrl 727 kegljev, ampak 828.

S tem je polovica tekmovalna za prvenstvo Slovenije končano. Triglav je nesporno brez konkurence, favorit za prvo mesto. Za ostala mesta pa še nič ni odločenega. Gradis Ljubljana, Ljubljana Center, Konstruktor Maribor in Jesenice ostanejo še nadalje kandidati za drugo mesto, medtem ko Braniku Maribor ne kaže preveč dobro. V naslednjem kolu v soboto in nedeljo nastopajo Jesenice v Ljubljani na kegljišču Maks Perc in Saturnus.

-nc

Ekipa izmed nagrajenih mask na tekmovalju za »svinjsko glavo«